Landes-Regierungs-Blatt

für das

Krakauer Verwaltungsgebiet.

Jahrgang 1859.

Erste Abtheilung.

XLI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 17. August 1859.

DZIENNIK RZĄDU KRAJOWEGO

dla

Okręgu Administracyjnego Krakowskiego.

Rok 1859.

Oddział piérwszy.

Zeszyt XLI.

Wydany i rozesłany dnia 17. Sierpnia 1859.

145.
Erlaß des Ministeriums des Innern vom 30. Juli 1859,

(Reichs-Gesetz-Blatt, XLII. Stück, Nr. 145, ausgegeben am 10. August 1859),

giltig für den gesammten Umfang des Reiches

womit die Allerhöchst bestätigten fürstlich Thurn und Taxis'schen Hausgesetze kundgemacht werden.

Mit Allerhöchster Entschließung vom 31. März 1859 haben Seine k. k. Apostolische Majestät den fürstlich Thurn-Taxis'schen Hausgesetzen vom 17. September 1776 und 21. Februar 1831, wie selbe in der folgenden Confirmationsurkunde enthalten sind, die Bestätigung und Anerkennung für den Umfang des Reiches zu ertheilen, und haben Allerhöchst Dieselben diese Bestätigung mittelst Allerhöchst eigenhändiger Unterfertigung der Confirmationsurkunde zu vollziehen geruht, deren Inhalt nachstehend zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Freiherr von **Bach** m. p.

Allerhöchste Confirmationsurkunde.

Wir Franz Joseph der Erste ꝛc. ꝛc. ꝛc. bekennen und beurkunden hiemit für Uns und Unsere Regierungsnachfolger, es habe Uns der durchlauchtig hochgeborne Maximilian Carl, Fürst von Thurn und Taxis, Fürst zu Buchau, Fürst zu Krotoszyn, gefürsteter Graf zu Friedberg-Scheer, Graf zu Valsasina, zu Marchtall und Neresheim, Herr der Herrschaften Eglingen, Ostrach, Wörth, Sulzheim, Chotieschau, Chraustowitz, Richenburg und Koschumberg, Leitomischl, Herr zu Schemmerberg, Sulmensingen, Demmingen, Dischingen, Balmertshofen und zum Bussen ꝛc. ꝛc., Ritter des goldenen Vließes, Großkreuz des kaiserlich-österreichischen Leopold-Ordens, Ritter des kaiserlich-russischen Alexander-Newsky-, des königlich-preußischen schwarzen und des rothen Adler-Ordens I. Classe, dann des königlich-bayerischen St. Hubertus-Ordens, Großkreuz des königlich-hannoverschen Guelphen- und des Ordens der königlich-württembergischen Krone ꝛc. ꝛc., auch Erbland-Postmeister ꝛc. ꝛc., Unser Oheim und Liebden mit einmüthiger Zustimmung sämmtlicher Agnaten seines Hauses, das geziemende Ansuchen vorgebracht, Wir mögen geruhen, den fürstlichen Hausgesetzen, namentlich der bereits von Weiland Kaiser Joseph I. confirmirten Haus- und Primogenitur-Constitution vom 17. September 1776 und dem Familienvertrage vom 21. Februar 1831 Unsere kaiserliche königliche Bestätigung zu dem Ende angedeihen zu lassen, damit diese Hausgesetze Ausdehnung und Anwendung finden, auf alle in Unseren Staaten gelegenen, be-

145.

Rozrządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30. Lipca 1859,

(Dziennik Praw Państwa, Częśc XLII, Nr. 145, wydana dnia 10. Sierpnia 1859),

obowiązujące w całym obrębie Cesarstwa,

mocą którego obwieszczone zostają ustawy domowe książąt Thurn i Taxis przez Najjaśniejszego Pana potwierdzone.

Najwyższém Postanowieniem z dnia 31. Marca 1859 r. raczył Jego C. K. Apostolska Mość udzielić potwierdzenie i uznanie na cały obręb Państwa ustawom domowym książąt Thurn i Taxis z dnia 17. Września 1776 r. i z dnia 21. Lutego 1831 r., zawartym w następującym dokumencie konfirmacyjnym, i wykonać potwierdzenie takowe Najwyższym własnoręcznym podpisem dokumentu konfirmacyjnego, którego treść podaje się niżéj do wiadomości powszechnéj.

Baron **Bach** m. p.

Najwyższy dokument konfirmacyjny.

My Franciszek Józef Piérwszy, etc. etc. etc. zeznajemy i oświadczamy niniéjszém za Siebie i Następców Naszych w Rządzie, iż Jaśnie Oświecony Książę *Maxymilian Karol Thurn i Taxis*, Książę Buchowa, Książę Krotoszyna, uksiążęcony Hrabia Frydberga, Scheer, Hrabia Valsazyny, Marchtallu i Neresheim, Pan Państw Eglingen, Ostrach, Wörth, Sulzheim, Chotieszow, Chraustowitz, Richenburg i Koschumberg, Leitomischl, Pan na Schemmerbergu, Sulmensingen, Demmingen, Dischingen, Balmertshofen i na Bussen etc. etc., Kawaler Złotego Runa, Kawaler Wielkiego Krzyża Cesarsko-Austryjackiego orderu Leopolda, Kawaler Cesarsko-Rosyjskiego orderu Alexandra Newskiego, Królewsko-Pruskiego orderu Czarnego i Czerwonego Orła klasy Iéj, tudzież Królewsko-Bawarskiego orderu Śgo Huberta, Kawaler Wielkiego-Krzyża Królewsko-Hanowerskiego orderu Gwelfów i orderu Królewsko-Wirtembergskiéj Korony etc. etc., oraz dziedziczno-ziemski poczmistrz etc. etc. Nasz Wuj i Miły z jednomyślném przyzwoleniem wszystkich agnatów domu swego przedłożył nam prośbę przyzwoitą, ażebyśmy książęcym ustawom domowym, mianowicie potwierdzonéj już od niegdyś Cesarza Józefa I. konstytucyi domu i primogenitury dotyczącéj z dnia 17. Września 1776 r., jako téż traktatowi familijnemu z dnia 21. Lutego 1831 r. udzielić raczyli Nasze Cesarsko-Królewskie potwierdzenie tym końcem, ażeby rzeczone ustawy domowe

reits erworbenen oder zu erwerbenden und der fürstlichen Familien-Fideicommiß-Stiftung einzuverleibenden Herrschaften, Güter und Gilten, welche zwei Hausgesetze lauten, wie folgt:

Wir Joseph der Andere, von Gottes Gnaden erwählter römischer Kaiser, zu allen Zeiten Mehrer des Reiches, in Germanien und zu Jerusalem König, Mitregent und Erb-Thronfolger der Königreiche Hungarn, Böheim, Dalmatien, Kroatien, Slawonien, Galizien, Lodomerien, Erzherzog zu Oesterreich, Herzog zu Burgund, zu Lothringen, zu Steyer, zu Kärnthen und zu Krain, Großherzog zu Toskana, Großfürst zu Siebenbürgen, Markgraf zu Mähren, Herzog zu Brabant, zu Limburg, zu Lützenburg, zu Geldern, zu Württemberg, zu Ober- und Nieder-Schlesien, zu Mailand, zu Mantua, zu Parma, zu Piacenza und Quastalla, zu Auschwitz und zu Zator, zu Calabrien, zu Bar, zu Montferrat und zu Teschen, Fürst zu Schwaben und zu Charleville, gefürsteter Graf zu Habsburg, zu Flandern, zu Tirol, zu Hennegau, zu Kyburg, zu Görz und zu Gradiska, Markgraf des heiligen römischen Reiches, zu Burgau, zu Ober- und Nieder-Lausitz, zu Pontà Mousson und zu Nomeny, Graf zu Namur, zu Provinz, zu Vaudemont, zu Blankenberg, zu Zütphen, zu Saarwerdom, zu Salm und zu Falkenstein, Herr auf der windischen Mark und zu Mechlen 2c. 2c. bekennen öffentlich mit diesem Brief und thun kund allmänniglich, daß Uns der Hochgeborne Carl Anselm des heiligen römischen Reiches Fürst zu Thurn und Taxis, Graf zu Valsasina, Herr deren Herrschaften Demmingen, Marktischingen und Trugenhofen, Unser wirklich kaiserlicher geheimer Rath, Ritter des goldenen Vließes, Principal-Commissarius bei der Reichsversammlung zu Regensburg, Erb-General-Postmeister im Reich und denen Niederlanden, auch lieber Oheim und Fürst allerunterthänigst vorgestellet, wasmaßen Er nach der in seinem fürstlichen Hause von jeher gewöhnlich gewesenen und besonders in den väter- und großväterlichen Dispositionen restgestellten Successions-Ordnung zu Aufrechthaltung der fürstlichen Würde, auch zu besserer Bestreitung der obliegenden Schuldigkeiten das Recht der Erstgeburt durch eine besondere Constitution einzuführen sich entschlossen habe, Kraft welcher nach seinem Ableben dessen erstgeborner Sohn Carl Alexander, nach Ihme dessen ältester Sohn und so fort weiter, oder wann der Erstgeborne keine männliche Descendenz hinterlassen sollte, sein zweitgeborner Sohn Friedrich, und abermal dessen ältester Sohn und also fort jederzeit der erstgeborne eheliche männliche Leibeserb des letztregierenden, nach etwaigen Abgang seiner männlichen Descendenz aber sein Halbbruder Fürst Maximilian, und dessen Erstgeborner, alles nach Maßgabe des Primogenitur-Rechtes in allen liegenden und fahrenden Vermögen, Herrschaften, Regalien und Gerechtsamen, in beiden, Unserm kaiserlichen Reichs- und dem Generalat der niederländischen Posten, wegen welch letzteren Punctes seinen Voräaltern bereits von der Behörde eine Octroy ertheilt worden, wie in allen Deme, was er jetzo besitze, und annoch künftig acquiriren mögte, alleinig succediren solle;

rozciągnienie i zastósowanie znalazły do wszystkich w Naszych Krajach leżących już nabytych lub nabyć się mających a do książęco-familijnego fideikomisu wcielonemi będących Państw, dóbr i czynszów, które to dwie ustawy domowe opiewają, jak następuje:

My Józef Drugi, z Bożéj łaski, wybrany Cesarz Rzymski, po wszystkie czasy rozmnożyciel Państwa, Król w Germanii i Jerozolimie, Spółrządca i dziedziczny następca tronu w Królestwach Węgierskiém, Czeskiém, Dalmackiém, Kroackiém, Slawońskiém, Galicyjskiém, Lodomerskiém, Arcyksiążę Austryjacki, Książę Burgundzki, Lotaryński, Styryjski, Karyntański i Kraiński, Wielki Książę Toskański, Wielki-Książę Siedmiogrodzki, Margrabia Morawii, Książę Brabantu, Limburga, Lützenburga, Gelderna, Wirtemberga, Górnego i Dolnego Szląska, Medyjolanu, Mantuy, Parmy, Piaczency i Gwastalli, Oświęcima i Zatora, Kalabryi, Baru, Montferratu i Cieszyna, Książę Szwabii i na Charlevilli, Uksiążęcony Hrabia Habsburga, we Flandern, Tyrolu, Hennegau, Kyburgu, Gorycyi i Gradysce, Margrabia świętego Państwa Rzymskiego, w Burgau, górnéj i dólnéj Luzacyi, Pontá Mousson i Nomeny, Hrabia Namura, w Prowencyi, Vaudemont, Blankenberg, Zütphen, Saarwerdom, Salm i Falkenstein, Pan na markii windyńskiéj i w Mechlen etc. etc. wyznajemy publicznie tym dokumentem i czynimy w obec wiadomo, iż Nam Jaśnie Wielmożny Karol Anzelm świętego Państwa Rzymskiego Książę Thurn i Taxis, Hrabia na Valsazynie, Pan Państw Demmingen, Marktischingen i Trugenhofen, Nasz rzeczywisty Cesarski tajny Radca, Kawaler Złotego Runa, pryncypalny komisarz na zgromadzeniu Rzeszy Niemieckiéj w Regensburgu, dziedziczny jeneralny poczmistrz w Państwie i Niderlandach, oraz miły Wuj i Książę najuniżeniéj przedstawił, jako że On wedle zwyczajnego od dawna w jego książęcym domu a mianowicie w ojcowskich i dziadowskich dyspozycyjach ustanowionego porządku sukcessyjnego dla utrzymania książęcéj godności, tudzież dla lepszego opędzenia przynależących powinności zaprowadzić zamyślił prawo pierworodztwa przez osobną konstytucyję, na mocy któréj po jego śmierci jego pierworodny syn *Karol Alexander*, po nim jego najstarszy syn i tak daléj, albo gdyby pierworodny nie zostawił po sobie żadnego męzkiego potomstwa, jego drugorodny syn *Fryderyk*, tudzież znowu jego syn najstarszy i tak daléj każdego czasu pierworodny prawego łoża męzki dziedzic po ostatniopanującym, w braku męzkich zaś potomków jego brat przyrodni Książę *Maxymilian*, tudzież jego pierworodny, to wszystko wedle prawa pierworództwa, wyłącznie następować będzie we wszelkim majątku nieruchomym i ruchomym, w Państwach, regalijach i prawach, w obu generalatach, Naszym Cesarskim Państwa Niemieckiego i jenerałacie poczt Niderlandzkich, względem któregoto ostatniego punktu już przodkom jego wyłączne prawo ze strony władzy udzielonem było, równie jak we wszystkiém tém, co obecnie posiada lub na przyszłość jeszcze

bei gänzlichem Abgange männlicher ehelicher Leibeserben aber das Recht der Erstgeburt auch auf die erstgeborne Tochter des ultimo-Primo-geniti, und soferne keine vorhanden, auf jene, welche nach der Ordnung der Erstgeburt sodann die nächst eintretende unter seiner fürstlichen Descendenz, und sofort auf seine Halbgeschwistrige erstreckt habe, jedoch nur insoferne diese oder jene in dem fürstlichen Vermögen successionsfähig, und bei denen kaiserlichen Reichsmannlehenbaren Stücken nicht davon ausgeschlossen seien; Nicht minder habe Er seinem Halbbruder obersagten Fürsten Maximilian sein im väterlichen Testament vestgesetztes jährliches Appanagium von zwölf tausend Gulden rheinisch, ingleichen seinen dreien Halbschwestern, denen Fürstinnen Theresiae, Josephae und Elisabethae, so lange sie unverheurathet sein werden, das einer jeden im väterlichen Testament verschaffte jährliche Appanagium von viertausend Gulden, bei deren Standesveränderung aber einer jeden zu gänzlichen Abfindung, Heurathsgut und Aussteuerung die Summa von vierunddreißigtausend Gulden rheinisch versichert, eben gleiche Summa auch allen nachgebornen fürstlichen Töchtern, denen übrigen nachgebornen Fürsten seiner fürstlichen Descendenz aber ein jährlich Appanagium von sechstausend Gulden bestimmet.

Und Uns solchemnach eingangsersagten Fürsten von Thurn und Taxis Liebden allerunterthänigst gebethen, Wir gnädigst geruhen mögten, der von Ihme errichteten Primogeniturs-Constitution ihre vollkommene Kraft und Consistenz vermittels Unserer Kaiserlichen allergnädigsten Bestätigung auf immer nachfolgende Zeiten zu ertheilen, auch ersagtes Primogeniturs-Recht bei Erlöschung männlicher Erben in seinem Hause auf die fürstliche Töchtern seiner Descendenz solchermassen aus Unserer Kaiserlichen Macht zu erstrecken, daß letztere nach Ordnung der Primogenitur in allen Rechten und Gerechtsamen, Herrschaften und sonstigen Fideicommiß-Stücken, soweit sie derselben fähig, und keine Mannlehen sind, dereinst succediren könnten, welche Uns in Originali vorgebrachte Primogeniturs-Constitution von Wort zu Wort wie hernach geschrieben stehet, also lautet:

Wir von Gottes Gnaden Carl Anselm, des heiligen Römischen Reiches Fürst von Thurn und Taxis, Graf zu Valsasina, Freiherr zu Impden, Herr der freien Reichsherrschaft Eylingen und Osterhofen, auch deren Herrschaften Tischingen, Demmingen, Ballmertshofen, Wolferthen, Rossun und Meußegem 2c., der souverainen Provinz Hennegau Erbmarschall, Ritter des goldenen Vließes, beder Römisch Kaiserlichen und Königlichen Apostolischen Majestäten wirklich geheimer Rath und Principal-Commissarius bei der allgemeinen Reichsversammlung, Erb-General-Obrist-Postmeister im heiligen Römischen Reich, Burgund und denen Niederlanden 2c. thun kund und bekennen hiemit gegen männiglich für Uns, Unsere Erben und Nachkommen: demnach Unsere in Gott ruhende Voreltern von unfürdenklichen Jahren her, jederzeit den sorgfältigsten Bedacht genommen, das in Unserem fürstlichen Hause durch Gewohnheit und Observanz bestandene Recht der Erstgeburt zu desselben Flor und Aufnahme mittelst letztwilligen Ver-

nabyćby mógł; w razie zupełnego braku męzkich dziedziców łoża prawego, zaś prawo pierworodztwa przejdzie także na pierworodną córkę ostatniego pierworodnego, a gdyby takowéj nie było, na tę, którаby wedle porządku pierworództwa najbliższą była w jego książęcém potomstwie, a następnie na jego rodzeństwo przyrodnie, atoli tylko jeżeli jedna lub druga zdolną jest do następstwa w majątku książęcym, i nie jest wyłączoną od Cesarskiego lenna męzkiego w Państwie Niemieckiém; podobnie téż jako że ustanowił dla swego brata przyrodniego wyż wspomnionego księcia Maxymiliana roczny apanaż w summie dwunastu tysięcy złotych reńskich, jakto w ojcowskim testamencie wyznaczoném jest, równie swoim trzem siostrom przyrodnim, Księżnom Teresie Józefie i Elźbiecie, dopóki nie pójdą za mąż, dla każdéj z nich apanaż roczny o cztérech tysiącach złotych reńskich, zapewniony im w testamencie ojcowskim, jeżeli zaś stan zmienią, zapewnił każdéj summę złotych reńskich trzydzieści cztéry tysiące na zupełne zaspokojenie, posag i wyprawę, taką samą téż summę przeznaczył wszystkim późniéj urodzonym księżnom, zaś innym późniéj urodzonym książętom swego potomstwa książęcego, wyznaczył roczny apanaż po sześć tysięcy złotych reńskich.

Prosił nas przeto najuniżeniéj wspomniony na wstępie Książę Thurn i Taxis Nasz miły: ażebyśmy utworzonéj przez Niego konstytucyi pierworodztwa Najmiłościwiéj udzielić raczyli moc zupełną i konsystencyję na wszelkie przyszłe czasy za pomocą Naszego Cesarskiego Najmiłościwszego potwierdzenia, oraz byśmy rzeczone prawo pierworodztwa w razie wygaśnienia dziedziców męzkich w domu jego rozciągnęli z Naszéj Cesarskiéj Władzy na książęce córki jego descendencyi w ten sposób, ażeby one niegdyś wedle porządku pierworodztwa następywać mogły w wszelkich prawach i przywilejach, Państwach i innych fideikomisowych rzeczach, o ile do tego są zdolne, i takowe nie są lennami męzkiemi, która to w oryginale Nam przedłożona konstytucyja pierworodztwa dosłownie jak niżéj jest spisano, opiéwa jak następuje:

My z Bożéj łaski Karol Anselm, świętego Państwa Rzymskiego Książę Thurn i Taxis, Hrabia na Valsasynie, Baron na Impden, Pan wolnego Państwa Eylingen i Osterhofen, tudzież Państw Tischingen, Demmingen, Ballmertshofen, Wolferthen, Rossun i Meussegem etc., udzielnéj prowincyi Hennegau Marszałek dziedziczny, Kawaler Złotego Runa, obojga Rzymsko-Cesarskiéj i Królewskiéj Apostolskiéj Mości rzeczywisty tajny Radca i pryncypalny komisarz na ogólném zgromadzeniu Państwa Rzymskiego, dziedziczny jeneralny najwyższy pocztmistrz w świętém Państwie Rzymskiém, Burgundyi i Niderlandach etc. czynimy wiadomo i wyznajemy niniejszém w obec za Siebie, dziedziców i następców Naszych: jako że przodkowie Nasi w Panu spoczywający, od niepamiętnych czasów zawsze na pieczy najtroskliwiéj mieli, ażeby prawo pierworodztwa, w Naszém książęcém Domu zwyczajem i obserwacyją zachowane, dla utrzymania go w stanie kwitną-

ordnungen und anderen rechtsgültigen Dispositionen noch mehrer zu bestätigen, und die unter Geschwistrigen zu besorgende Irrungen und Mißverständniß durch jedesmalige Vestsetzung deren Appanagen, Dotal-Geldern und sonstigen Abfertigungen zu beseitigen; Und dann Wir hiernächst in reife Consideration und Erwägung genommen; Wie sehr Uns und Unserer fürstlichen Nachkommenschaft daran gelegen seie, ein solches Regulativum und Gesetz auf die kräftigste Art einmahl vestzusetzen, wodurch allen Strittigkeiten auf immer vorgebogen, und die löblichste Absichten gedacht Unserer fürstlich Voreltern zum Besten Dero und Unserer Nachkommenschaft erreichet wurden; Als haben Uns entschlossen, unter anhoffend göttlichem Schutz und Beistand nach Maßgabe deren in Unserem fürstlichen Haus vorhandenen Satz- und Ordnungen, auch von jeher bestandenen löblichen Observanz, eine eigene Constitution, und für jetzt und künftige Zeiten giltige Verordnung zu errichten, auch zu dessen mehrerer Kraft und Rechtsbeständigkeit die Kaiserliche Allerhöchste Confirmation und Bestätigung hierüber in Gemäßheit des Uns von Weiland Unsers Herrn Vaters Gnaden per Testamentum de dato 6 Martii 1770 gemachten besondern Auftrags, allerunterthänigst nachzusuchen und zu erwirken. Wir bestätigen solchemnach.

1mo.

das in Unserem fürstlichen Hause weit über ein Säculum ruhig und unangefochten bestandene, durch die väterlich-, groß- und urgroßväterliche Testamenten allschon eingeführte Recht der Erstgeburt, Kraft dessen nach Unserem Ableben Unser erstgeborner Sohn Carl Alexander, nach solchem Dero ältester Sohn und sofort weiter, oder wann gedacht Unser erstgeborner Sohn Carl Alexander keine männliche Descendenz verlassen sollte, Unser zweitgeborner Sohn Friedrich und abermahlen dessen ältester Sohn, und alsofort jederzeit der Erstgeborne ehelich männliche Leibeserb des letzt regierenden, nach etwaigem Abgang Unserer männlichen Descendenz aber Unseres Herrn Stiefbruders Maximilian Liebden und dessen Erstgeborner, alles nach Maß und Anordnung des Primogeniturs-Rechts in allen Unseren liegend und fahrenden Vermögen, Herrschaften, Häusern und Gründen, Regalien und Gerechtsamen, Prätensionen, Mobilien und Kleinodien in beiden, dem Kaiserlichen Reichs- und dem Generalat der niederländischen Posten und in allem deme, was Wir jetzo besitzen, und in künftigen Zeiten annoch acquiriren mögen, nichts davon ausgenommen, alleinig succediren solle, könne und möge.

Eben dieses Recht der Erstgeburt erstrecken Wir ferner

2do.

bei gänzlichem Abgang männlich-ehelicher Leibeserben in Unserem fürstlichen Haus auf die erstgeborne Tochter des Ultimo Primogeniti, und soferne keine vorhanden sein sollte, auf jene, welche nach Ordnung der Erstgeburt, sodann die nächsteintretende unter Unserer fürstlichen Descendenz und sofort unter jener Unserer Stiefgeschwistrigen, als successionsfähig geachtet werden kann, insoweit nämlich diese oder jene in obgedacht Unserem Vermögen successionsfähig, und bei denen Kaiserlichen Reichsmannlehenbaren Stü-

cym i świetnym za pomocą Rozporządzeń ostatniéj woli i innych prawnych dyspozycyj jeszcze więcéj stwierdzoném było, oraz by między rodzeństwem uchylone były wszelkie możliwe pomyłki i nieporozumienia przez ustanowienie każdego czasu apanażów, uposażeń pieniężnych i innych zaspokojeń odprawnych; i jako i My rzecz tę pod ścisłą i dojrzałą uwagę wzięli, gdyż Nam i Naszemu książęcemu potomstwu bardzo na tém zależy, by regulamin i prawo takowe raz jak najstaléj było ustanowione, któreby wszelkim sporom na zawsze zapobiegało, i przez któreby najchwalebniejsze zamiary Naszych książęcych przodków dla dobra Ich i Naszego potomstwa osiągnięte były; przeto uchwaliliśmy przy pomocy Bożéj, na któréj polegamy, w miarę istniejących w Naszym książęcym Domu ustaw i porządków, tudzież zachowanéj od dawna chwalebnéj obserwancyi utworzyć własną konstytucyję, i wydać Rozporządzenie ważne na wszelkie tak obecne jak przyszłe czasy, oraz dla większéj mocy i wagi najuniżeniéj uprosić i wyjednać Cesarską Najwyższą konfirmacyję i potwierdzenie w myśl szczególnego zlecenia, danego Nam przez Miłościwego Pana Ojca Naszego w testamencie z dnia 6. Marca 1770 r. Potwierdzamy przeto:

1mo.

prawo pierworodztwa, w Naszym książęcym Domu dłużéj nad wiek w spokoju i nietykalności zachowane, testamentami ojców, dziadów i pradziadów zaprowadzone, na mocy którego po Naszéj śmierci Nasz pierworodny Syn Karol Alexander, po nim Jego najstarszy syn i tak daléj, albo gdyby wspomniony Nasz pierworodny syn Karol Alexander nie miał żadnego po sobie męskiego potomstwa, Nasz drugorodny Syn Fryderyk, a po nim znowu jego najstarszy syn, i tak zawsze pierworodny łoża prawego dziedzic męzki po ostatnio-panującym, zaś w razie braku Naszéj męzkiéj descendencyi Naszego Pana brata przyrodniego Maxymiliana Miłego pierworodny, w miarę i zarządzenia prymogenitury we wszelkim Naszym nieruchomym i ruchomym majątku, w Państwach, domach i gruntach, regalijach i przywilejach, pretensyjach, mobilijach i klejnotach, w obu generalatach Cesarskim Rzymskim i generałacie poczt niderlandzkich, i we wszystkiém tém, co obecnie posiadamy i na przyszłość jeszcze nabędziemy, nic z tego niewykluczając, wyłącznie sukcedować ma, może i zechce.

Toż prawo pierworodztwa rozciągamy daléj

2do.

w razie braku dziedziców męzkich rodu prawego w Naszym książęcym Domu, na pierworodną córkę *Ultimo Primogeniti*, a gdyby takowéj nie było, na tę, któraby wedle porządku pierworodztwa, daléj na najpierw wstępującą w Naszéj książęcéj descendencyi, a następnie w onéj Naszego przyrodniego rodzeństwa uważaną być mogła jako do sukcessyi zdolna, o ile ta lub owa do sukcessyi w wspomnionym majątku naszym jest zdolną, a co się tyczy Cesarskich lennych

cken nicht davon ausgeschlossen sind. Gleichwie aber hiebei nicht nur auf den standesmäßigen Unterhalt deren nachgebornen fürstlichen Kindern, und insbesondere jener, so bereits wirklich existiren, der Bedacht genommen werden muß, so verordnen Wir hiermit weiter

3uo.

daß der väterlichen wohlüberdachten letztwilligen Anordnung zu Folge Unserm einzig vorhandenen Herrn Stiefbruder die Ihme alljährlich pro Apanagio ausgesetzte Zwölf Tausend Gulden Rheinisch ingleichen Unseren dreien Stiefschwestern, als benanntlich deren Prinzessinnen Therese, Josephe und Elisabeth, Liebden, Liebden, so lange selbe unverheyrathet sein werden, die alljährlich verschaffte Viertausend Gulden; bei derenselben Standesveränderung aber einer jeden aus Ihnen für Ihre gänzliche Abfertigung, Heurathsgut und Aussteuerung die Summa von Vier und Dreißig Tausend Gulden Rheinisch, ein für allemahl ausbezahlt, auch mit allen Prinzessinnen Unserer fürstlichen Nachkommenschaft es also gehalten, dagegen denen übrig nachgeborenen Prinzen nur Sechs Tausend Gulden, alles Rheinischer Währung, von dem regierenden Herrn, aus denen paratesten Mitteln jederzeit gewährt werden sollen; Jedoch behalten wir Uns

4to.

hiebei ausdrücklich bevor, obig per Testamentum paternum bestimmt und für immer gültig sein sollenden Deputaten und Abfertigungen aus besonderer väterlicher Liebe und Zuneigung, auch aus eigener Ersparniß Unserem zweitgebornen Prinzen Friederico und übrigen fürstlichen Kindern einige Verbesserung durch letztwillige Disposition zukommen zu lassen.

Gleichwie nun durch diese nach dem Vermögen und Umständen des fürstlichen Hauses von Thurn und Taxis abgemessene, durch mehrere vorhandene Constitutionen, und insbesondere durch das väterliche Testament allschon festgesetzte, auch von des Herrn Vormunders Unserer sämmtlichen liebsten Geschwistrigen, Fürsten Carl von Fürstenberg Liebden, anerkannte Verordnung, die Deputaten und Ausstattungen deren nachgebornen fürstlichen Kindern reichlich und solchergestalten ausgezeichnet seynd, daß selbe Ihren standesmäßigen Unterhalt und Versorgung hiebei wohl finden, und sich auf keinerlei Weise zu beschweren Ursache haben mögen;

So versehen Uns ferner

5to.

daß die weiteren Forderungen der regierende Fürst und Herr unter einigen Vorwand um da weniger von Selben angegangen und belästiget werde, als Selbem zu Führung eines fürstlichen Hofstaates zu Beibehaltung des Unserem fürstlichen Haus erworbenen Lustre und Ansehens zu Bestreitung so vieler Ihme aufliegenden Bürden, Deputaten und deren Reichs- und Kreis-Praestandorum bei erforderlichen Kräften und Vermögen gelassen werden muß, und derselbe mit noch größeren Abgaben und Appanagiis ohne gänzlichen des fürstlichen Hauses Umsturz weiter nicht beschwert werden kann.

rzeczy Państwa Rzymskiego nie jest od takowych wyłączoną. Jakoż zaś przytém wzgląd mieć należy na odpowiednie stanowi utrzymanie dzieci książęcych po nich późniéj zrodzonych, a w szczególności już rzeczywiście istniejących przeto Rozporządzamy daléj

3tio.

ażeby wedle ojcowskiego dobrze rozważonego Rozporządzenia ostatniéj woli Naszemu jedynemu Panu bratu przyrodniemu wyznaczone mu corocznie na apanaż dwanaście tysięcy złotych reńskich, tudzież Naszym trzem przyrodnim siostrom, piśmiennie księżnom Teresie, Józefie i Elźbiecie, Miłym Naszym, dopóki nie pójdą za mąż, corocznie wyznaczone cztéry tysiące złotych reńskich, gdy zaś stan zmienią, każdéj z nich na zupełne Ich zaspokojenie, posag i wyprawę summa trzydziestu cztérech tysięcy złotych reńskich raz na zawsze była wypłaconą, co téż przy wszystkich księżnach Naszego książęcego potomstwa zachowanem być ma, zaś innym późniéj narodzonym książętom tylko sześć tysięcy złotych reńskich ze strony panującego Pana z gotowych środków każdego czasu ma być wydzielonėm; wszelako zastrzegamy Sobie przytém wyraźnie

4to.

powyższe *per testamentum paternum* wyznaczone i na zawsze ważne być mające deputata i zaspokojenia z właściwéj ojcowskiéj miłości i przywiązania, oraz z własnych oszczędzeń Naszemu drugorodnemu Księciu Fryderykowi i innym Książęcym dzieciom wydzielić kazać niejakie ulepszenia z mocy dyspozycyi woli ostatniéj.

A że témto rozporządzeniem, stósownie do majątku i okoliczności domu Książęcego *Thurn i Taxis* zrobionėm, kilkoma istniejącemi konstytucyjami, a mianowicie ojcowskim testamentem już ustanowionem, także od Pana opiekuna Naszego najukochańszego rodzeństwa, Księcia *Karola Fürstenberg* miłego uznaném, deputaty i posażenia dzieci Książęcych późniéj zrodzonych obficie i tak dalece wymierzone są, iż utrzymanie i zaopatrzenie ich stanowi odpowiednie, tak dobrze jest obmyślone, iż żadnéj bynajmniéj przyczyny nie ma oskarżać się na to

Przeto oczekujemy daléj

5to.

iż się one panującemu Książęciu i Panu pod żadnym pretekstem z dalszemi pretensyjami naprzykrzać i go takowemi obciążać nie będą— a to tém mniéj, ile że tenże dla prowadzenia Książęcego dworu, zachowania świetności i powagi w Naszém Książęcym Domu, dla opędzenia tylu na nim polegających ciężarów, deputatów i prestacyj tak dla Państwa rzymskiego, jak dla krajów pozostawionym być musi przy potrzebnych siłach majątku, i nie może być daléj obciążonym większemi jeszcze daninami i apanażami bez zupełnego upadku Domu Książęcego.

Zu mehrerer Bestärk- und Bekräftigang alles dessen, und insbesondere des durch langwürige Observanz und loebliche Verordnungen Unserer in Gott ruhenden Voreltern in Unserem fürstlichen Hause eingeführten und für allkünftige Zeiten von Uns obgedachtermaßen bestätigt- und festgesetzten Rechts der Erstgeburt haben Wir gegenwärtige Constitution und Anordnung nicht nur eigenhändig unterschrieben, und solcher Unser fürstliches Insiegel beigefügt, sondern werden auch hiernächst Kaiserliche Majestät allerunterthänigst ersuchen, durch Allerhöchst Dero Kaiserliche Confirmation solcher die volle Kraft für jetzt und künftige Zeiten allergnädigst beizulegen.

Geven Frankfurt am Mayn den Siebenzehnten Septembris, Siebenzehn Hundert Sechs und Siebenzig.

(LS) Carl Fürst von **Thurn und Taxis** m. p.

Wir Maximilian Carl Fürst von Thurn und Taxis, Fürst zu Buchau, Fürst zu Krotoszyn, gefürsteter Graf zu Friedberg-Scheer, Graf zu Valsasina, auch zu Marchthal und Neresheim, Herr der Herrschaft Eglingen, Herr zu Ostrach und Schemerberg, Demmingen, Dischingen, Balmertshofen und zum Bussen ꝛc. ꝛc., Kron-Obrist-Postmeister des Königreichs Bayern, auch Erbland-Postmeister ꝛc., fürstlicher Ritter des königlich-bayerischen St. Hubertus-Ordens, des kaiserlich-königlich österreichischen Leopolds-, des königlich-preußischen rothen Adler- dann des königlich-hannöver'schen Guelphen-Ordens-Großkreuz ꝛc. ꝛc. an einem — dann

Wir Maximilian Joseph, Fürst von Thurn und Taxis, kaiserlich-königlich österreichischer Kämmerer und General-Major, fürstlicher Ritter des königlich-bayerischen St. Hubertus- und Großkreuz des großherzoglich-toskanischen St. Joseph-Ordens ꝛc. ꝛc. und

Carl Anselm Prinz von Thurn und Taxis ꝛc. ꝛc. kaiserlich-königlich österreichischer Kämmerer und königlich-würtembergischer Oberst à la suite, fürstlicher Ritter des königlich-bayerischen St. Hubertus-Ordens, Ritter des kaiserlich-königlichen österreichischen Leopolds-Ordens, des kaiserlich-russischen St. Wladimir-Ordens vierter Classe mit der Schleife, des königlich-preußischen Ordens pour le mérite und des königlich-würtembergischen Militär-Verdienst-Ordens, auch Inhaber der goldenen Medaille für die Schlachten von Brienne und Paris ꝛc. ꝛc.

August Prinz von Thurn und Taxis, königlich-bayerischer Generalmajor à la suite, Ritter des Civil-Verdienst-Ordens der bayerischen Krone und Inhaber des Militär-Denkzeichens, Ritter des kaiserlich-königlich österreichischen Leopolds-Ordens, des kaiserlich-russischen Sanct Anna-Ordens zweiter Classe, des königlich-großbritannischen Bath-Ordens und des königlich-preußischen Ordens pour le mérite, auch Officier der königlich französischen Ehrenlegion ꝛc. ꝛc.

Dla większego stwierdzenia i wzmocnienia wszystkiego tego, a mianowicie prawa pierworodztwa, długoletnią obserwancyją i chwalebnemi rozporządzeniami Naszych w Bogu spoczywających przodków w Naszém Książęcym Domu zaprowadzonego, i na wieczne czasy przez Nas w sposób powyższy potwierdzonego i ustanowionego, niniejszą konstytucyję i rozporządzenie nie tylko własnoręcznie podpisaliśmy, i na niéj pieczęć Naszą Książęcą wycisnęliśmy, lecz oraz niebawem Cesarską Mość najuniżeniéj upraszać będziemy, by przez Swoją Najwyższą Cesarską konfirmacyję onéjże zupełną moc na teraz i czasy przyszłe Najłaskawiéj udzielić raczył.

Dano w Frankfurcie nad Menem dnia siedmnastego Września roku tysiąc siedmset siedmdziesiątego szóstego.

(LS) Karol Książę **Thurn i Taxis** m. p.

My *Maksymilijan Karol Książę Thurn i Taxis*, Książę Buchawy, Książę Krotoszyna, uksiążęcony Hrabia Frydberga, Scheer, Hrabia Valsazyny, także Marchthalu i Neresheim, Pan Państwa Eglingen, Pan Ostrachu i Schemerberga, Demmingena, Dischingena, Balmertshofena i Bussena etc. etc., koronny najwyższy poczmistrz Królestwa Bawaryi, także poczmistrz dziedziczny etc., książęcy kawaler Królewsko-Bawarskiego orderu Sgo Huberta, Kawaler wielkiego krzyża Cesarsko-Królewskiego Austryjackiego orderu Leopolda, Królewsko-Pruskiego orderu orła czerwonego, tudzież Królewsko-Hannowerskiego orderu Gwelfów etc. etc. z jednéj strony— a

My *Maksymilijan Józef*, *Książę Thurn i Taxis*, Cesarsko-Królewski Austryjacki szambelan jenerał-major, Książęcy kawaler Królewsko-Bawarskiego orderu Sgo Huberta i kawaler Wielkiego krzyża wielko-książęcego toskańskiego orderu Sgo Józefa etc. etc. tudzież

Karol Anzelm Książę Thurn i Taxis etc. etc. Cesarsko-Królewski austryjacki szambelan i Królewsko-Wirtembergski półkownik *à la suite*, Książęcy Kawaler Królewsko-Bawarskiego orderu Sgo Huberta, kawaler Cesarsko-Królewskiego austryjackiego orderu Leopolda, Cesarsko-Rossyjskiego orderu Sgo Włodzimirza czwartéj klassy z kokardą, Królewsko-Pruskiego orderu *pour le mérite* i Królewsko-Wirtembergskiego orderu zasług wojskowych, także właściciel medalów złotych za bitwy pod Brienne i Paryżem etc. etc.

August Książę Thurn i Taxis, Królewsko-Bawarski jenerał-major *à la suite*, kawaler orderu bawarskiéj korony za zasługi cywilne i właściciel wojskowego znaku na pamiątkę, kawaler Cesarsko-Królewskiego austryjackiego orderu Leopolda, Cesarsko-Rossyjskiego orderu Stéj Anny klasy drugiéj, Królewsko-Wielkobrytańskiego orderu Bath i Królewsko-Pruskiego orderu *pour le mérite*, także oficer Królewsko-Francuzkiéj legii honorowéj etc. etc.

Joseph Prinz von Thurn und Taxis, königlich-bayerischer Oberst-Lieutnant und Flügel-Adjutant Sr. Majestät des Königs, Ritter des Civil-Verdienst-Ordens der bayerischen Krone und Inhaber des Militär-Denkzeichens, Commandeur des großherzoglich-badischen Zähringer Löwen-Ordens; Ritter des kaiserlich-russischen Sanct Wladimir-Ordens vierter Classe mit der Schleife, und des großherzoglich-badischen Carl-Friedrich-Militär-Verdienst-Ordens rc. rc.

Carl Theodor Prinz von Thurn und Taxis rc., königlich-bayerischer General-Major und Brigadier, auch Oberst-Inhaber des zweiten Chevauxlegers-Regiments (fürstlich Thurn und Taxischen Familien-Regiments), Commenthur ad honores des königlich-bayerischen Haus-Ordens vom heiligen Georg und Inhaber des Militär-Denkzeichens rc.

Friedrich Hannibal Prinz von Thurn und Taxis rc., kaiserlich-königlich österreichischer Kämmerer und Oberst-Wachtmeister im Kürassierregimente Hardegg Nr. 7, Commandeur des königlich-portugiesischen Christus-Ordens rc.

Wilhelm Carl, Prinz von Thurn und Taxis rc., kaiserlich-königlich österreichischer Kämmerer und Grenadier-Hauptmann im Infanterieregimente Großherzog von Baden Nr. 59; Commandeur des großherzoglich-badischen Zähringer Löwen-Ordens in Diamanten und Ritter des Militär-Ordens vom heiligen Georg der Wiedervereinigung des Königreichs beider Sicilien rc.

Dessen eheleibliche Söhne — am andern Theile — sämmtlich Vettern und Stammesgenossen des fürstlichen Hauses Thurn und Taxis, Urkunden, bekennen und erklären hiemit für Uns, Unsere dermaligen und künftigen Erben, Nachkommen und Fürstliche Frauen Gemahlinnen, wie folgt:

Nachdem der Umsturz der ehemaligen deutschen Reichsverfassung und die damit verbundene Mediatisirung mehrerer vormals reichsunmittelbaren Fürstenhäuser die staatsrechtlichen Verhältnisse Unseres fürstlichen Hauses und seine Beziehungen zu den neugebildeten souverainen Regierungen dergestalt verändert hat, daß es für nützlich und nothwendig erkannt worden ist, mehrere Bestimmungen Unserer zum Theil aus jenen früheren Verhältnissen hervorgegangenen Haus- und Primogenitur-Constitution vom 17. September 1776 näher zu erläutern und der veränderten Lage der Dinge anzupassen, und sonach Unsere Hausgesetze auf eine den gegenwärtigen Bedürfnissen entsprechende und zur Befestigung des fürstlichen Hauses in seinem bisher erhaltenen Ansehen und Lustre dienende Weise zu ergänzen; — nachdem sich ferner auch über die Auslegung und Anwendung einiger Bestimmungen verschiedene Ansichten gezeigt haben, so ist zu jenem Zwecke und um alle Irrung und Ungewißheit in dieser Beziehung für alle Zukunft zu beseitigen, zwischen Uns, den sämmtlichen Gliedern der beiden jetzt blühenden Linien Unseres fürstlichen Hauses und zwar von einem jeden für sich und respective für seine dermalige und künftige Nachkommenschaft und fürstliche Frau Gemahlin nach gepflogenem gutem Rath und nach Einsicht und reiflicher Erwägung sowohl der Haus- und Primo-

Józef Książę Thurn i Taxis, Królewsko-Bawarski podpółkownik i fligeladjutant Jego Mości Króla, kawaler orderu bawarskiéj korony za zasługi cywilne i właściciel wojskowego znaku na pamiątkę, komandor Wielko-Książęcego badeńskiego orderu lwa Zähringskiego; kawaler Cesarsko-Rossyjskiego orderu Sgo Włodzimirza czwartéj klasy z kokardą, i Wielko-Książęcego-Badeńskiego orderu Karola Fryderyka za zasługi wojskowe etc. etc.

Karol Teodor Książę Thurn i Taxis etc., Królewsko-Bawarski jenerał-major i brygadyjer, także półkownik-właściciel drugiego pułku Cheveaux-legerów (pułku familijnego Książąt Thurn i Taxis), komandor *ad honores* Królewsko-Bawarskiego domowego orderu Sgo Jerzego i właściciel wojennego znaku na pamiątkę etc.

Fryderyk Hannibal Książę Thurn i Taxis etc., Cesarsko-Królewski austryjacki szambelan i półkownik-wachmistrz w pułku kirasyjerów Hardegg Nr. 7, komandor Królewsko-Portugalskiego orderu Chrystusa etc.

Wilhelm Karol Książę Thurn i Taxis etc., Cesarsko-Królewski austryjacki szambelan i kapitan grenadyjerów w pułku piechoty Wielkiego Księcia Baden Nr. 59; komandor Wielko-Książęcego badeńskiego orderu lwa Zähringskiego w dyjamentach i kawaler wojskowego orderu Sgo Jerzego powtórnego połączenia Królestw obojga Sycylii etc.

Onegoż synowie ślubni — z drugiéj strony — wszyscy stryjowie i uczestnicy rodu Książęcego Thurn i Taxis potwierdzamy, wyznajemy i oświadczamy niniejszém za Siebie, Naszych teraźniejszych i przyszłych dziedziców, potomków i książęcych małżonek, co następuje:

Ponieważ obalenie dawniejszéj konstytucyi Państwa niemieckiego i połączona z tém medyjatyzacyja kilku dawniejszych domów Książęcych, bezpośrednio pod Państwem stojących, polityczne stósunki Naszego Książęcego Domu i styczności jego z nowo utworzonemi udzielnemi Rządami w ten sposób zmieniła, iż uznano za rzecz pożyteczną i potrzebną, aby niektóre postanowienia Naszéj po części z dawniejszych stósunków wyprowadzonéj konstytucyi domu i prymogenitury z dnia 17. Grudnia 1776 bliżéj były objaśnione i do nowego stanu rzeczy przystósowane, oraz téż Nasze ustawy domowe uzupełnione w sposób, teraźniejszym potrzebom odpowiadający i do utwierdzenia domu Książęcego w dotychczasowéj powadze i świetności służący; — tudzież gdy względem tłumaczenia i zastósowania niektórych postanowień okazały się zdania rozmaite, przeto tym celem a oraz by na całą dalszą przyszłość zapobiedz wszelkiéj w téj mierze pomyłce i niepewności, między Nami wszystkimi członkami obu obecnie kwitnących linij Naszego Książęcego domu, a to ze strony każdego za siebie względnie za swoje obecne i przyszłe potomstwo i za małżonkę książęcą, po odbytéj naradzie, tudzież przejrzeniu i należytém rozważeniu tak konstytucyi domu i prymo-

genitur-Constitution vom 17. September 1776 als der dieser vorhergegangenen und nachfolgenden Testamente und Dispositionen, dann der sonstigen fürstlichen Verordnungen und fürstliche Rescripte durch Unsere respectiven Bevollmächtigten, den fürstlichen Ober-Justiz- und Ober-Postrath Dr. Liebel in Regensburg und den Appellationsgerichts-Advocat Meinel in München auf den Grund der mit Uns, dem Prinzen Joseph von Thurn und Taxis ꝛc. in München gepflogenen mündlichen Verhandlungen und dabei festgestellten Grundsätze folgendes verabredet, gemeinschaftlich beschlossen, und als ergänzender Bestandtheil Unserer bisherigen Hausgesetze mit Unserer allseitigen ausdrücklichen Genehmigung verglichen und verordnet worden:

Art. 1

Die in der Primogenitur-Constitution vom 17. September 1776 im ersten und zweiten Absatze festgesetzte Erbfolge-Ordnung nach dem Rechte der Erstgeburt, vorerst der ehelichen männlichen, und bei Ermanglung derselben der ehelichen weiblichen Descendenz, soll für immer in seiner unverrückten Bestimmung aufgerecht erhalten werden, und um alle nur möglichen Zweifel über Successionsfähigkeit dermal und für immer zu entfernen, so wird die aus den im fürstlichen Gesammthause gegenwärtig bestehenden ehelichen Verbindungen schon vorhandene oder noch erzeugt werdende männliche und weibliche Nachkommenschaft unbedingt und ohne allen Vorbehalt, nach der in der Primogenitur-Constitution festgesetzten Ordnung als successionsfähig allerseits anerkannt.

Art. 2.

Da standesmäßige, ebenbürtige Ehen nicht bloß im Allgemeinen zur Erhöhung des Ansehens und Lustres der fürstlichen Häuser dienen, sondern die gegenwärtigen öffentlichen und stattsrechtlichen Verhältnisse es dringend nothwendig machen, Alles zu vermeiden, wodurch das den mediatisirten fürstlichen Häusern eingeräumte Recht der Ebenbürtigkeit wie immer gefährdet werden könnte, so werden standesmäßige ebenbürtige Ehen allen Nachkommen des fürstlichen Hauses, insbesondere aber den zur Succession zunächst berufenen auf das Angelegentlichste empfohlen und zur Pflicht gemacht, und hiebei, um für die übrigen Fälle eine sichere Richtschnur zu erhalten, und die sowohl hier, als in den testamentarischen Dispositionen ausgesprochene, auf Beförderung standesmäßiger ebenbürtiger Ehen gerichtete Absicht zu unterstützen, bestimmt und festgesetzt, daß nur diejenigen Kinder successionsfähig sein sollen, welche aus Ehen entsprossen sind, die mit Familien des hohen deutschen Adels oder mit solchen adeligen Häusern, die, wenn sie dem landsäßigen Adel angehören, in die Kategorie der sogenannten Stiftmäßigkeit gehörten und wenigstens acht ritterbürtige Ahnen von jeder Seite zu probiren vermögen, eingegangen werden.

Werden Heyrathen mit Gliedern aus nicht deutschen adeligen Häusern geschlossen, so ist zur Successionsfähigkeit der in solchen Ehen erzeugten Kinder nothwendig, daß jene Familien wenigstens im gräflichen Range stehen, und sich bereits in der vierten Generation in demselben erhalten haben.

genitury z dnia 17. Września 1776 jak testamentów i dyspozycyj poprzedzających i następujących, niemniéj innych Książęcych rozporządzeń i Książęcych reskryptów przez Naszych dotyczących pełnomocników, Książęcego nadradcę sądowego i nadradcę pocztowego Dr. Liebel w Regensburgu i adwokata przy sądzie apelacyjnym Meinel w Monachium na podstawie rozpraw ustnych, z Nami Księciem Józefem Thurn i Taxis etc. w Monachium przedsiębranych, i ustanowionych przytém zasad, umówiono, spólnie uchwalono, i jako uzupełniającą część Naszych dotychczasowych ustaw domowych za Naszą wszechstronną wyraźną uchwałą porównano i rozporządzono:

Art. 1.

Ustanowiony w piérwszym i drugim ustępie konstytucyi prymogenitury z dnia 17. Września 1776 porządek następstwa wedle prawa pierworodztwa, najpiérw w ślubnéj męskiéj descendencyi, a w braku téjże w ślubnéj żeńskiéj, utrzymanym być ma na zawsze w stanie nienaruszonym, i ażeby wszelkie jakkolwiek możliwe wątpliwości względem zdolności sukcessyjnéj na teraz i na zawsze uchylić, uznają wszystkie strony potomstwo męskie i żeńskie w całym Książęcym Domu z istniejących obecnie ślubnych związków już spłodzone lub spłodzoném być mające bezwarunkowo i bez wszelkiego zastrzeżenia jako zdolne do sukcesyi wedle ustanowionego w konstytucyi prymogenitury porządku.

Art. 2.

Ponieważ małżeństwa równego stanu i rodu nie tylko w ogólności do podwyższenia znakomitości i świetności Domów Książęcych służą, lecz obecne publiczne stósunki koniecznie tego wymagają, by wszystko zaniechaném było, przez coby prawo równego rodu, przyznane medyjatyzowanym domom Książęcym jakkolwiekbądź naruszoném być mogło, przeto poleca się jak najusilniéj i za obowiązek się wkłada wszystkim potomkom Domu Książęcego, a mianowicie do sukcesyi najpiérw powołanym, ażeby wchodzili w małżeństwa tylko wedle równego stanu i rodu, przyczém oraz, by dla innych przypadków mieć pewne prawidło; tudzież by zamiar tak tu, jak w testamentalnych dyspozycyjach ku poparciu małżeństw równego stanu i rodu wyrzeczony, łatwiéj mógł być osiągnięty, stanowi się wyraźnie, iż te tylko dzieci zdolne będą do sukcessyi, które pochodzą z małżeństw, zawartych z rodami wysokiéj szlachty niemieckiéj, lub z takiemi domami szlacheckiemi, które jeżeli należą do szlachty w kraju osiadłéj, są z kategoryi tak zwanego sztyftowstwa, i w stanie są wykazać przynajmniéj ośm przodków rodu rycerskiego z każdéj strony.

Jeżeli zawarte bywają małżeństwa z członkami nie z niemieckich domów szlacheckich, wówczas do zdolności sukcessyjnéj dzieci w takich małżeństwach spłodzonych potrzebném jest, ażeby familije te przynajmniéj znajdowały się w randze hrabiostwa, i utrzymały się w takowéj już w czwartéj generacyi.

Die Heyrathen der Prinzessinnen des fürstlichen Hauses unterliegen denselben Bestimmungen. Kinder und Nachkommen aus anderen, gegen die vorhergehenden Bestimmungen abgeschlossenen Ehen erzeugt, verlieren jeden Anspruch auf eine Apanage, und bleiben so lange von der Succession ausgeschlossen, als noch männliche Sprossen des fürstlichen Hauses vorhanden sind, deren Successionsfähigkeit als Folge der oben über die Heyrathen getroffenen Bestimmungen außer Zweifel liegt.

Art. 3.

Das Witthum einer regierenden Fürstin soll für die Zukunft und in der Regel neben den übrigen herkömmlichen Vortheilen die Summe von jährlich zwanzig und zweitausend Gulden nicht übersteigen. Erhöhungen, die jedoch mit Einschluß des obigen Normale, sonach im Ganzen nicht mehr als Vierzig und Fünftausend Gulden betragen dürfen, wenn sie die dem Witthum zukommenden Rechte und Vorzüge genießen sollen, finden nur in den Fällen Statt, wo eine Verehelichung mit einer Prinzessin aus einem souverainen Hause abgeschlossen wird, und dabei aus einer solchen Verbindung ein besonderer Vortheil in Absicht auf die Beförderung des Ansehens oder der Interessen des fürstlichen Hauses mit Grund gehofft werden darf.

Art. 4.

Die mit dem Witthum einer regierenden Fürstin herkömmlich verbundenen Vortheile sind:

a) freie Wohnung in einem anständig eingerichteten, und in den Baulichkeiten auf Kosten des fürstlichen Aerars zu unterhaltenden Schlosse nach der Wahl des nachfolgenden regierenden Fürsten;
b) freie Beholzung, worunter nicht bloß die Anweisung des Holzes in dem Wald, sondern auch dessen Beifuhr bis an das zur Wohnung angewiesene Schloß verstanden wird;
c) die kostenfreie Beischaffung, Unterhaltung und Ergänzung einer Equipage von zwölf Pferden mit der hiezu erforderlichen Dienerschaft und Allem dem, was an Staats- und anderen Wägen, Geschirren ꝛc. nothwendig ist.

Art. 5.

Das Witthum erlischt mit Verrückung des Wittibstuhles.

Art. 6.

Der in der regierender Linie zur Zeit vorhandenen fürstlichen Frau Witwe Weiland Seiner des höchstseligen Fürsten Carl Alexander, Therese Mathilde Amalie, gebornen großherzoglichen Prinzessin von Mecklenburg-Strelitz, Königlichen Hoheit, sowie Ihro, der jetzt regierenden Frau Fürstin Wilhelmine Caroline Christiane Henriette, gebornen Freiin von Doernberg, Durchlaucht, bleiben alle aus den abgeschlossenen Heirathsverträgen bereits erworbenen Rechte nach Maßgabe dieser Verträge vorbehalten.

Małżeństwa księżniczek domu książęcego podlegają tym samym postanowieniom. Dzieci i potomkowie z małżeństw przeciw powyższym postanowieniom zawartych tracą wszelkie prawo do apanażu, i są od sukcesyi tak długo wyłączeni, jak długo jeszcze znajdują się męzcy potomkowie domu książęcego, których zdolność sukcessyjna w skutek postanowień, wyżéj co do małżeństw wyrzeczonych nie podlega żadnéj wątpliwości.

Art. 3.

Dochód wdowi panującéj księżny na przyszłość i w zasadzie obok innych zwyczajnych emolumentów nie będzie przewyższać summy rocznych dwudziestu dwóch tysięcy. Podwyższenia, które atoli łącznie z powyższém normale, a więc w całości nie więcéj jak czterdzieści pięć tysięcy złotych reńskich wynosić mogą, jeżeliby takowe używać miały praw i prerogatyw, przysłużających stanowi wdowiemu, znajdują miejsce w tych tylko przypadkach, gdzie małżeństwo zawarte zostało z księżniczką udzielnego domu, a z takiego zamęścia oraz istotnie spodziewać się można szczególnych korzyści pod względem poparcia znakomitości lub interesów domu książęcego.

Art. 4.

Emolumenta jakie zwyczajnie z wdowim dochodem księżny panującéj połączone są, są następujące:

a) wolne pomieszkanie w urządzonym przyzwoicie i utrzymanym kosztem książęcego eraru zamku wedle wyboru następującego księcia panującego;

b) wolne drwa, pod czém rozumieć należy nie tylko przekazanie drzewa w lesie, lecz téż i przywóz aż do zamku na pomieszkanie przeznaczonego;

c) wolne od kosztów dostarczenie, utrzymanie i uzupełnienie ekwipażu o dwunastu koniach z potrzebném ku temu służalstwem i wszystkiém tém, co potrzebném jest we wozach galowych i innych, przyrządach etc.

Art. 5.

Dochody wdowie ustają, gdy księżna wdowa siedzibę wdowią opuści.

Art. 6.

Pozostałéj w linii panującéj obecnie księżnéj wdowie po świętéj pamięci księciu Karolu Alexandrze, Theresie Matyldzie Amalii, księżnéj z Wielko-Książęcego Domu Mecklenburg-Strelitz, Królewskiéj Wysokości, tudzież panującéj obecnie księżnie Wilhelminie Karolinie Chrystyjannie Henryce, z domu Baronów Doernberg, Jaśnie Oświeconéj zastrzeżone zostają wszelkie z zawartych intercyz małżeńskich już nabyte prawa w miarę kontraktów tych.

Art. 7.

Alle Apanagen, sowie das Witthum einer jezeitig regierenden Fürsten sind auf das Stammvermögen radicirt.

Art. 8.

Hinsichtlich der Heirathsgüter der Prinzessinen Tochter, dann ihrer und der Apanagen des Erst-, sowie der nachgebornen Söhne eines jezeitig regierenden Fürsten bleibt es bei den bisherigen hausgesetzmäßigen Bestimmungen; in Uebereinstimmung mit dem bisherigen Herkommen soll jedoch ein regierender Fürst befugt sein, in solange die Gesammtsumme aller Apanagen und Witthümer den vierten Theil des reinen Einkommens nicht übersteigt, die Apanagen seiner nachgebornen Söhne, wenn sie eine standesmäßige Ehe nach den oben Artikel 2 gegebenen Bestimmungen eingehen, bis auf den Betrag von jährlich zwölftausend Gulden zu erhöhen.

Art. 9.

In Berücksichtigung der auf Seite Seiner Durchlaucht des Fürsten Maximilian Josephs, als Stifters der in dem fürstlichen Hause zur Zeit blühenden einzigen Nebenlinie vorwaltenden besonderen Umstände, welche den Anspruch auf eine ausnahmsweise Vergünstigung begründen und auf den Grund der zwischen des jetzt regierenden Fürsten und den sämmtlichen Gliedern dieser Linie, Durchlauchten, bestehenden freundvetterlichen Gesinnungen und Zuneugung, wird über die Apanagialverhältnisse dieser Linie nach gepflogenem freundschaftlichen Benehmen Folgendes besonders festgesetzt:

a) Die Apanage des Fürsten Maximilian Joseph wird, anfangend vom 17. Juli 1830, auf jährlich Dreißig Tausend Gulden unter nachfolgenden besonderen Modificationen erhöht:

b) alle anderen persönlichen Bezüge desselben und seines erstgebornen Herrn Sohnes, des Prinzen Carl Anselm, aus testamentarischen Bestimmungen und besonderen Verwilligungen, sowie demnach alle anderen prekären Bezüge dieser Nebenlinie hören dagegen von dem gleichen Zeitpuncte an auf.

c) Nach dem dereinstigen Tod Sr. Durchlaucht des Fürsten Maximilian Joseph und mit dem Eintritt von jenem, fallen von der, auf dessen Lebenszeit bis auf die Summe von Dreißigtausend Gulden erhöhten Apanage Neuntausend Gulden zurück, so daß also

d) von diesem Zeitpuncte angefangen die Summe von jährlich zwanzig und eintausend Gulden die unveränderliche Apanage dieser Nebenlinie für ihren jezeitigen Chef und alle Glieder derselben werden und bleiben soll.

e) Als ein besonderes Merkmal der freundschaftlichen und aufrichtigen Gesinnung, mit welcher der jetzt regierende Fürst seinen freundlich geliebten Vettern, den Herrn Söhnen des Fürsten Maximilian Joseph zugethan ist, verwilliget derselbe von dem oben bemerkten Zeitpuncte des Ablebens von diesem an, einem Jeden auf Lebenszeit noch besonders eine Rente von jährlich Eintausend Gulden.

Art. 7.

Wszelkie apanaże, tudzież dochód wdowi panującéj każdego czasu księżny, radykowane są na majątku pierwotnym.

Art. 8.

Co się tyczy wiana księżniczek córek, tudzież ich i apanażów pierworodnego, jako téż synów późniéj urodzonych każdego panującego książęcia pozostać ma przy dotychczasowych postanowieniach ustawy domowéj; zgodnie z dotychczasowym zwyczajem będzie atoli Książę panujący mieć prawo, dopóki summa ogólna wszystkich apanażów i płac wdowich nie przewyższa czwartéj części czystego dochodu, podwyższyć apanaże swych późniéj zrodzonych synów, jeżeli zawrą małżeństwo stanowi odpowiednie wedle postanowień powyżéj wyszczególnionego artykułu 2, aż do summy dwunastu tysięcy złotych reńskich rocznie.

Art. 9.

Uwzględniając szczególne okoliczności, jakie zachodzą ze Strony Jaśnie Oświeconego Księcia Maxymilijana Józefa jako fundatora jedynéj linii ubocznéj w książęcym domu obecnie kwitnącéj, a które uzasadniają prawo do wyjątkowego uwzględnienia oraz na podstawie istniejących między obecnie panującym Książęciem a wszystkimi Jaśnie Oświeconymi członkami téjże linii, przyjaznych stryjowskich sentymentów i przychylności, ustanawia się co się tyczy stósunków apanażowych téjże linii, za przyjacielskiém porozumieniem, co następuje:

a) Apanaż Księcia Maksymilijana Józefa podwyższa się począwszy od 17. Czerwca 1830 na złotych reńskich rocznie trzydzieści tysięcy pod następującemi osobnemi modyfikacyjami:

b) wszelkie inne osobiste dochody onegoż, jako téż jego pierworodnego syna, Księcia Karola Anzelma zasadzające się na testamentalnych postanowieniach i szczególnych zezwoleniach, niemniéj wszelkie inne niepewne dochody téjże linii ubocznéj ustają przeciwnie w téj saméj chwili.

c) po śmierci Jaśnie Oświeconego Księcia Maksymilijana Józefa z nastąpieniem syna Jego odpadnie dziewięć tysięcy z apanażu, podwyższonego dożywotnie aż do summy trzech tysięcy złotych reńskich, tak iż

d) od téj chwili zacząwszy summa rocznych dwadzieścia jeden tysięcy złotych reńskich stanowić będzie i ma jako niezmienny apanaż téj linii ubocznéj dla ich każdoczasowego szefa i wszystkich członków onegoż.

e) W dowód przyjaznych i szczérych uczuć, jekiemi przejęty jest obecnie panujący Książę ku swoim miłym stryjom, synom Księcia Maksymilijana Józefa, dozwala tenże panujący Książe od chwili zejścia ze świata ich ojca, dla każdego dożywotnie osobno jeszcze rentę po tysiąc złotych rocznie.

f) Gegen diese Bewilligungen hören dagegen alle und jede besonderen und weiteren Ansprüche des Herrn Fürsten Maximilian Joseph und seiner Herrn Söhne, sowie sämmtlicher Nachkommen auf Apanage, Witthümer, Heirathsgüter, Ausstattungen, Unterstützungen ꝛc. für die Vergangenheit und Zukunft auf.

g) In Folge dieser gänzlichen und unbedingten Befreiung der regierenden Linie von allen und jeden weiteren Ansprüchen wird insbesondere noch hinsichtlich des durch Decret des Fürsten Carl Anselm höchstseligen Andenkens ddto. 5. März 1791 Ihre Durchlaucht der Frau Fürstin Marie Eleonore von Thurn und Taxis, gebornen Prinzessin von Lobkowitz, Herzogin zu Raudnitz, Dame du Palais Ihro Majestät der Kaiserin von Oesterreich, Sternkreuz-Ordens-Dame ꝛc. Gemahlin Seiner Durchlaucht des Fürsten Maximilian Joseph, bewilligten und durch weiteres Decret des Fürsten Carl Alexander höchstseligen Andenkens ddto. 21. März 1815 unter den darin ausgesprochenen Beschränkungen auf Ihre Durchlaucht die Fürstin Marie Isabelle Prinzessin von Thurn und Taxis, geborne Gräfin zu Eltz, Dame du Palais Ihro Majestät der Kaiserin von Oesterreich und Sternkreuz-Ordens-Dame ꝛc., transferirten Witthums von Sechstausend Gulden Rheinisch jährlich, andurch festgesetzt und bedungen, daß dieses Witthum, es mag nun dasselbe seiner Zeit an die Letztere oder an die Erstere bezahlt werden müssen, in solchem Falle der wirklichen Leistung aus der Apanage der Nebenlinie, ohne Unterschied, ob diese bei dem Eintritt dieser Witthumsverbindlichkeit noch nach Artikel 9, Lit. a) Dreißigtausend Gulden oder nach Lit. d) nur mehr einundzwanzig Tausend Gulden betragen wird, bezahlt, und an der Apanage in Abzug gebracht werden dürfe und solle.

Diesemnach wird die regierende Linie in Ansehung dieses Witthums durch gegenwärtige Uebereinkunft von aller und jeder Verbindlichkeit in der Art liberirt, daß die Zahlung desselben auf die für die Nebenlinie Seiner Durchlaucht des Fürsten Maximilian Joseph stipulirte Apanage überwiesen wird, und daß sämmtliche Glieder dieser Linie für sich und ihre Nachkommen sich den Abzug dieses Witthums an der Gesammt-Apanage auf die Lebenszeit der berechtigten Frau Wittwe, welche also dieses Witthum, wie ursprünglich verordnet, aus der fürstlichen, das ist aus des regierenden Fürsten Casse zu empfangen haben wird, jederzeit unweigerlich gefallen zu lassen, hiermit erklären und rechtsförmlich sich verbindlich machen.

Art. 10.

Die Apanagen werden, was in Folge vorstehender Bestimmungen sowohl für die gegenwärtig blühende, als auch für jede weiters entstehende Nebenlinie, und so auch für die jedesmal regierende Linie gilt, den Nachgebornen für sich und alle ihre Nachkommen zusammen gegeben, ohne daß neben denselben noch irgend ein Anspruch auf Witthümer, Heirathsgüter oder aus sonst einem Titel wider das Haupt der regierenden Linie geltend gemacht werden kann.

f) Za to atoli ustają wszelkie i każde szczególne i dalsze prawa Księcia Maksymilijana Józefa i synów jego, jako też wszystkich potomków do apanażów, wdowiego utrzymania, posagów, wypraw, wsparcia, etc. na przeszłość i na przyszłość.

g) W skutek tego zupełnego i bezwarunkowego uwolnienia linii panującéj od wszelkich i każdych dalszych pretensyj, szczególnie jeszcze względem wdowiego utrzymania dekretem Księcia Karola Anzelma swiętéj pamięci ddto. 5. Marca 1791 dozwolonego Jaśnie Oświeconéj Księżnie Maryi Eleonorze Thurn i Taxis z domu Książąt Lobkowitzów, Księżnéj Raudnitzkiéj, *Dame du Palais* Jéj Mości Cesarzowéj Austryjackiéj, i damie orderu krzyża gwiaździstego, etc. małżonce Jaśnie Oświeconego Księcia Maksymilijana Józefa, a dalszym dekretem Księcia Karola Aleksandra świętéj pamięci ddto 21. Marca 1815 pod ograniczeniami tamże wyrzeczonemi na Jaśnie Oświeconą Księżnę Maryję Izabellę Księżnę Thurn i Taxis, z domu Hrabiów Eltz, *dame du palais* Jéj Mości Cesarzowéj Austryjackiéj i damę orderu krzyża gwiaździstego etc. przeniesionego w summie sześciu tysięcy złotych reńskich rocznie, ustanawia i waruje się niniejszém, iż wdowi dochód ten, czyby takowy czasu swego ostatniéj lub piérwszéj miał być wypłacony, w razie takowego rzeczywistego wypłacenia z apanażu linii ubocznéj, bez względu, czy takowy w chwili nastąpienia onegoż obowiązku jeszcze wedle artykułu 9, Lit. *a)* wynosić ma trzydzieści tysięcy lub wedle Lit. *d)* już tylko dwadzieścia jeden tysięcy złotych, wypłaconym i potrąconym będzie.

W skutek tegoż więc linija panująca co się tyczy tego wdowiego utrzymania przez niniejszą konwencyję od wszelkiego dalszego obowiązku w ten sposób uwolnioną zostaje, iż wypłata onegoż przekazuje się na apanaż, dla linii pobocznéj Jaśnie Oświeconego Księcia Maksymilijana Józefa wyznaczony, i że wszyscy członkowie téjże linii za siebie i potomków swoich niniejszém oświadczają i prawnie się obowiązują bez oporu zezwalać na potrącenie wdowiego tego utrzymania z całego apanażu, dopóki żyć będzie uprawniona wdowa, która je pobierać będzie z kasy Książęcéj, to jest z kasy Księcia panującego.

Art. 10.

Apanaże wypłacone będą razem późniéj zrodzonym dla nich i ich potomków, obok któréj wypłaty nie będzie można już rościć prawa jakiego do utrzymań wdowich, posagów lub innego tytułu prestacyj przeciw głowie linii panującéj, które to postanowienie ważność ma w skutek powyższych postanowień nie tylko dla kwitnącéj obecnie, ale i dla każdéj późniéj powstającéj linii pobocznéj, równie jak dla każdéj linii panującéj.

Art. 11.

Wenn das fürstliche Haus in Haupt- und Nebenlinie auf sechs Augen männlichen Stammes ruht, so kann der regierende Fürst und ist ermächtiget, um sowohl die Neigung als die Gelegenheit zu Verehelichungen zu befördern, den zur Fortpflanzung des fürstlichen Stammes geeigneten Mitgliedern für ihre Person im Falle wirklicher Verehelichung, ohne Rücksicht, ob sie der Haupt- oder einer Nebenlinie angehören, eine verhältnißmäßig höhere Apanage, als die Hausgesetze in der Regel aussprechen, zu bewilligen.

Art. 12.

Damit übrigens das fürstliche Haus in seinem Glanze und Kräften erhalten und nicht durch übermäßige Apanagen und Witthümer zu sehr geschwächt werde, so wird neben der oben Artikel 8 schon vorkommenden Beschränkung, daß die Gesammtsummen aller Apanagen und Witthümer den vierten Theil des reinen Einkommens nicht übersteigen dürfe, hier noch festgesetzt, daß, wenn durch außerordentliche Ereignisse, oder auf andere Weise das reine Einkommen des fürstlichen Hauses erweislich so weit sich verringern und so tief herabsinken sollte, daß die Gesammtsumme aller Apanagen und Witthümer den vierten Theil von jenem übersteigen würde, daß in einem solchen durch göttliche Hilfe für immer abzuwendenden Falle die Apanagen und Witthümer sodann einer verhältnißmäßigen Reduction in der Art und Ordnung bis zur Gleichstellung ihres Gesammtbetrages mit dem vierten Theil des reinen Einkommens unterliegen sollen, daß nämlich alle späteren, die hausgesetzmäßigen Normalsummen übersteigenden Erhöhungen zuerst dieser Reduction unterworfen werden; in soferne aber diese Minderung zur Herstellung jenes Verhältnisses nicht hinreichend wäre, sodann auch die normalmäßigen Apanagen und Witthümer, also auch die Artikel 9 für die jetzige bestehende Nebenlinie constituirte Apanage jener verhältnißmäßigen Minderung zu unterliegen haben sollen.

Diese Reductionen sollen aber seiner Zeit wieder aufhören, wenn sich das Gleichgewicht zwischen der Gesammtsumme aller Apanagen und Witthümer auf einer, und des einen Viertheils des reinen Einkommens auf der andern Seite erweislich durch wiederumige Erhöhung und Verbesserung von diesem hergestellt haben wird.

Art. 13.

Sämmtliche gegenwärtig in der Hauptlinie vereinigten Besitzungen mit Einschluß der Posten nach Maßgabe des Artikel XVII der deutschen Bundesacte vom 8. Juni 1815 nebst allen Rechten, Renten und Realitäten bilden eine einzige untheilbare und unveräußerliche Masse oder das Stammvermögen, vorbehaltlich jedoch der, Artikel 16, festgesetzten Ausnahmen.

Art. 14.

Zu dem Stammvermögen gehört ferner:

a) der Hausschmuck;

Art. 11.

Jeżeliby dom Książęcy w linii główněj i boczněj polegał na sześciu oczach rodu męzkiego, wówczas może Książę panujący i jest upoważniony, by poprzeć skłonność i sposobność do zawarcia małżeństw, zdolnym do rozkrzewienia rodu Książęcego członkom w razie rzeczywistego zawiązania małżeństwa, bez różnicy, czy one należą do linii główněj lub boczněj, dozwolić stósunkowo wyższego apanażu, jak to wyrzeczono w zasadzie w ustawach domowych.

Art. 12.

Ażeby zresztą dom Książęcy utrzymanym był w lustrze należytym i zasobach, i nie był za nadto osłabionym przez zbyteczne apanaże i utrzymania wdowie, oprócz zawartego w powyższym artykule 8 ograniczenia, iż ogólne summy wszystkich apanażów i utrzymań wdowich nie mogą przewyższać czwartéj części dochodu czystego, stanowi się tu jeszcze, iż, gdyby w skutek wypadków nadzwyczajnych, lub w inny sposób czysty dochód Domu Książęcego dowiedzionym sposobem tak dalece był uszczuplonym i zmniejszonym, iżby ogólna summa wszystkich apanażów i utrzymań wdowich przewyższała czwartą część onegoż, iż w takim razie przy pomocy Boskiéj na zawsze odwróconym być mającym, apanaże i utrzymania wdowie stósunkowéj redukcyi podlegać będą, a to aż do zrównania ich ogólnéj summy z czwartą częścią dochodu czystego, w ten sposób i tym porządkiem, iż wszystkie późniejsze podwyższenia, przechodzące summy normalne ustawami domowemi zastrzeżone najsamprzód téjże redukcyi podlegać będą; zaś gdyby zmniejszenie to nie było dostateczne do przywrócenia stósunku tego, daléj także i normalne apanaże i utrzymania wdowie, a więc i ukonstytuowany artykułem 9 dla teraz istniejącéj linii boczněj apanaż takowemu stósunkowemu zmniejszeniu podpadać musi.

Wszelako redukcyje te znowu ustać mają, skoroby równowaga między ogólną summą wszystkich apanażów i utrzymań wdowich z jednéj, a czwartą częścią czystego dochodu z drugiéj strony dowiedzionym sposobem przez powtórne podwyższenie i ulepszenie tegoż przywróconą była.

Art. 13.

Wszelkie obecnie w linii główněj połączone posiadłości łącznie z pocztami wedle artykułu XVII. aktu Rzeszy niemieckiéj z dnia 8. Czerwca 1815 wraz z wszelkiemi prawami, rentami i realnościami stanowią jednę niepodzielną i niepozbytą massę czyli majątek pierwotny, z zastrzeżeniem atoli wyjątków, artykułem 16. ustanowionych.

Art. 14.

Do majątku pierwotnego należy daléj:

a) strój familijny;

b) das Silber, und zwar beide nach dem Gewichte und im Umfange der Inventarien, wie solche nach dem Ableben des letztregierenden Fürsten Carl Alexander aufgenommen worden sind, jedoch ohne Haftung für die darin vorgetragene Schätzung, einschließig aber des in den Händen Ihro Hoheit der verwitweten Frau Fürstin befindlichen weiblichen Schmuckes;

c) die Bibliotheken;

d) die Einrichtung und Ausstattung der Kirchen, Kapellen und Stiftungen, soweit nämlich diese Gegenstände und deren Vermögen fürstliches Privateigenthum sind;

e) die Proprietärschaft des Königlich Bayerischen Cavallerie-Regiments Fürst von Thurn und Taxis, wie solche bei der durch den Prinzen Christian Egon von Thurn und Taxis für den Dienst Seiner Majestät Kaiser Carl VII. geschehenen Aufrichtung eines Dragoner-Regiments bedungen worden, und nach der Kaiserlichen Capitulation und den Confirmationen der späteren Regierungs-Nachfolger Bayerischer Lande je und allzeit bei dem fürstlichen Hause verbleiben soll, und hinsichtlich derer bedungen und festgesetzt wird, daß sie nach dem dereinstigen Ableben Seiner Durchlaucht des Prinzen Carl Theodor als gegenwärtigen Inhaber, sowie nach dem Ableben eines jeden andern künftigen Inhabers überhaupt und jederzeit an den jezeitig regierenden Fürsten zurückfallen solle, um wegen ihrer anderweitigen Conferirung als Chef des fürstlichen Hauses nach freiem Ermessen verfügen zu können.

Art. 15.

Auch alle neuen Erwerbungen an unbeweglichen Gütern, wenn der erste Erwerber während seines Lebens weder durch eine Handlung unter Lebendigen oder von Todeswegen nicht darüber verfügt hat, kommen in dem durch die Primogenitur-Constitution vom 17. September 1776 vorgezeichneten Erbgang, und werden als mit dem Stammvermögen vereinigt und consolidirt angesehen.

Art. 16.

Von der §. 13 ausgesprochenen Consolidation sämmtlicher gegenwärtig im Besitze der regierenden Linie befindlichen Besitzungen zu einem fideicommissarischen Stammvermögen sind und werden ausgenommen:

a) die unterm 13. März 1812 von der Krone Bayern käuflich erworbenen Donaustauffer und Wörther Waldungen einschließig des am 24. October 1812 erkauften Köferinger Dachberges;

b) die am 24. October 1812 erkaufte, vormals freiherrlich von Lemmensche Herrschaft Wiesent;

c) das am 24. Mai 1819 angekaufte, vormals freiherrlich von Stingelheim'sche Rittergut Schönberg;

b) srébro, a to jedno jak drugie wedle wagi i objętości inwentarzów, po śmierci ostatnio-panującego Księcia Karola Aleksandra spisanych, bez odpowiedzialności jednak za oszacowanie tamże umieszczone, łącznie ze strojem białogłowskim w ręku Jéj Wysokości owdowiałéj Księżnéj znajdującym się;

c) biblioteki;

d) urządzenie i uposażenie kościołów, kaplic i fundacyj, o ile przedmioty te i majątek onychże jest prywatną własnością Książęcą;

e) właścicielstwo Królewsko-Bawarskiego pułku kawaleryi Księcia Thurn i Taxis, które umówioném zostało przy utworzeniu pułku dragonów przez Księcia Chrystyjana Egona Thurn i Taxis na usługi Jego Mości Cesarza Karola VII, a wedle Cesarskiéj kapitulacyi i konfirmacyj dawniejszych następców w Rządzie Bawarskim na wszelkie czasy pozostać ma przy Domu Książęcym, i względem którego umówiono i ustanowiono, iż po śmierci Jaśnie Oświeconego Księcia Karola Teodora jako obecnego właściciela, równie jak po śmierci każdego innego właściciela w ogólności i każdego czasu przypadać ma na Książęcia panującego, by tenże wedle dowolnego zdania swego, jako szef Domu Książęcego przenieść je mógł na kogo innego.

Art. 15.

Wszystkie téż nowe nabycia w dobrach nieruchomych, jeżeli piérwszy nabywca za życia swego nie zarządził onemi aktem między żyjącymi lub z powodu śmierci, należą do puścizny dziedzicznéj, określonéj konstytucyją prymogenitury z dnia 17. Września 1776 i uważane będą jako połączone i ukonsolidowane z majątkiem pierwotnym.

Art. 16.

Od téj §. 13 wyrzeczonéj konsolidacyi wszystkich obecnie w posiadaniu linii panującéj znajdujących się posiadłości do fideikomisarycznego majątku pierwotnego wyjętemi są i będą:

a) zakupione pod dniem 13. Marca 1812 od korony Bawarskiéj lasy Donaustafskie i Wörthskie łącznie z zakupionym pod dniem 24. Października 1812 Köferyngskiem Dachbergiem.

b) państwo Wiesent, niegdyś do Baronów Lemmen należące, zakupione dnia 24. Października 1812;

c) państwo Schönberg, należące dawniéj do baronów Stingelheim, zakupione dnia 24. Maja 1819;

d) die von des jetzt regierenden Fürsten Durchlaucht am 22. October 1829 von den gräflich von Törring'schen Erben erkaufte Herrschaft Falkenstein und Neuhaus;

e) das sämmtliche Mobilar-Vermögen unter den Art. 14 festgesetzten Ausnahmen und unter der später vorkommenden Modification.

Art. 17.

In Folge der in den vorhergehenden Artikeln festgesetzten Ausscheidung des Fideicommisses oder Stammvermögens von dem Allodial-Vermögen, sind alle Ansprüche der Agnaten auf Ausweisung oder Ergänzung des Fideicommiß-Vermögens aus was immer für einem Titel befriedigt und dieselben erkennen den ausgezeigten Bestand der Fideicommißmasse für jetzt und alle Zukunft für richtig an.

Art. 18.

Da Seine des jetztregierenden Fürsten Durchlaucht von der Ueberzeugung durchdrungen sind, daß es zur Aufrechthaltung des Ansehens und Lustres des fürstlichen Hauses jeder Zersplitterung des Vermögens vorzubeugen nothwendig sei, so behalten sich dieselben bevor, und werden unbeschadet des Rechtes über die selbst gemachten Erwerbungen an liegenden Gütern, oder über das sonstige Privatvermögen während ihrer Lebenszeit per actum inter vivos aut mortis causa zu disponiren über die Art. 16 aufgeführten, zu dem eigentlichen Stammvermögen nicht gehörigen Besitzungen und das Mobilar-Vermögen zu Gunsten des Mannsstammes ihrer, der dermal regierenden Linie gleichfalls noch per modum Fideicommissi in der Art zu verfügen, daß dieselben mit dem eigentlichen Stammvermögen zugleich und in so lange in den Erbgang des Mannsstammes jure fideicommissi et primogeniturae kommen sollen, als dieser in der jetzt regierenden Linie blüht.

Nach dessen Absterben, und wenn also die jetzt regierende Linie in dem Mannsstamme erlischt, geht dieses Particular-Fideicommiß an die gesetzlichen Allodial-Erben über, und wird dem in solchem Falle aus einer andern Linie succedirenden Fürsten lediglich das Recht vorbehalten, das Mobilar-Vermögen, unter dem jedoch die Cassen- und Materialvorräthe, dann die natürlichen und bürgerlichen Früchte nicht verstanden oder begriffen sind, gegen eine an die Allodial-Erben zu zahlende Aversional-Summe von fünfmalhunderttausend Gulden rheinisch an sich zu ziehen, außerdem es den Allodial-Erben zur freien Disposition verbleibt.

Art. 19.

Damit es über die Ausscheidung des Mobilar-Vermögens von der Privatverlassenschaft oder dem Privateigenthum einer jezeitig regierenden Fürstin zu keinen Irrungen kommen könne, so sollen über das fürstliche Mobilar-Vermögen ordentliche Inventarien geführt und Alles das, was in dieselben eingetragen ist, als zu jenem gehörig angesehen werden.

d) państwo Falkenstein i Neuhaus, zakupione od spadkobiorców po Hrabi Törring przez obecnie panującego Jaśnie Oświeconego Księcia na dniu 23. Października 1829;

e) cały ruchomy majątek z wyjątkami w artykule 14 ustanowionemi i późniejszemi modyfikacyjami.

Art. 17.

W skutek ustanowionego w powyższych artykułach wyłączenia majątku fideikomisowego czyli pierwotnego od majątku allodyjalnego, wszelkie pretensyje agnatów względem wykazania lub uzupełnienia majątku fideikomisowego z jakiegokolwiek bądź tytułu są zaspokojone, i takowi uznają stan wykazany masy fideikomisowéj teraz i na przyszłość jako sprawdzony.

Art. 18.

Ponieważ Jaśnie Oświecony obecnie panujący Książę przeświadczony jest, że dla zachowania znakomitości i lustru domu Książęcego potrzeba zapobiegać wszelkiemu rozdrobnieniu majątku, przeto zastrzega sobie tenże, iż bez naruszenia prawa dyspozycyi za życia *per actum inter vivos aut mortis causa* z własnemi nabyciami w dobrach ruchomych lub innym majątkiem prywatnym, co się tyczy wymienionych w artyk. 16 do właściwego majątku rodowego nie należących posiadłości i majątku mobilarnego, na rzecz rodu męzkiego swojéj obecnie panującéj linii także jeszcze *per modum fideicommissi* w ten sposób zarządzi, ażeby one wraz z właściwym majątkiem rodowym i dopóty do massy dziedzicznéj rodu męzkiego *jure fideicommissi et primogeniturae* należały, dopóki tenże kwitnie w linii obecnie panującéj.

Po jego śmierci, i gdyby panująca obecnie linija w rodzie męzkim wygasła, przejść ma ten partykularny fideikomis na pewnych spadkobierców allodyjalnych, a następujący w takim razie z innéj linii Książę li tylko prawo mieć będzie, majątek mobilarny, pod którym jednak nie będzie się rozumieć i nie są objęte zasoby kasowe i w materyjałach, tudzież owoce naturalne i użytki cywilne, nabyć dla siebie za wypłaceniem spadkobiercom alodyjalnym summy awersyjonalnéj pół milijona złotych reńskich, inaczéj bowiem pozostaje takowy spadkobiercom allodyjalnym do wolnéj dyspozycyi.

Art. 19.

Ażeby względem wydzielenia majątku mobilarnego od prywatnéj puścizny lub własności panującéj kiedybądź Księżnéj nie mogły zajść pomyłki, powinny względem mobilarnego majątku Książęcego prowadzone być należyte inwentarze, a cokolwiek w nich będzie wciągnięte, uważaném być ma jako do niego należące.

Art. 20.

Sämmtliche Bestandtheile des, in den Artikeln 13 und 14 dann respective Artikel 15 ausgeschiedenen und verzeichneten Stammgutes sind auf ewig unveräußerlich. Als Veräußerung wird angesehen: wirklicher Verkauf, Schenkung sowohl unter Lebenden, als von Todeswegen, Verpfändung, Tausch rc.

Art. 21.

Von dem Veräußerungsverboth sind ausgenommen:

a) alle Handlungen und Verträge des jezeitig regierenden Fürsten, welche zum Besten des fürstlichen Hauses mit den Staatsregierungen, in deren Ländern jenes den Besitz und Genuß der Posten hat, abgeschlossen oder vorgenommen werden, und welche Handlungen und Verträge nicht eine Veränderung in der Substanz, sondern nur die Verwaltung oder so anders betreffen;

b) was zur Beendigung von Rechtsstreiten gegen anderen angemessenen Ersatz, worin dieser liegen mag, abgetreten wird;

c) was gegen andere Realitäten und Rechte von gleichem Werthe vertauscht wird;

d) alle diejenigen Veräußerungen, Ablösungen und Veränderungen, welche zum Besten des fürstlichen Hauses, zur Aufhebung einer nachtheiligen Selbstregie, oder aus anderen finanziellen oder administrativen Rücksichten für gut gefunden werden, was namentlich seine Geltenheit und Anwendung hinsichtlich der böhmischen Herrschaften Chotieschau, Chraustowitz, Richenburg und Koschumberg finden und haben soll, falls wegen der in Mitte liegenden besonderen Verhältnisse bei einer schicklichen Gelegenheit beliebt werden sollte, solche zu verkaufen oder tauschweise zu veräußern.

Art 22.

In allen diesen Fällen, welche von dem Veräußerungsverboth ausgenommen sind, tritt jedoch dasjenige, was für das veräußerte Object erworben wird, dergestalt an die Stelle von diesem, daß Renten, Rechte und Realitäten eo ipso dem Stammgute accresciren und sich mit diesem consolidiren, der in Geld erzielte Verkaufswerth aber nicht anders als zu andern Erwerbungen oder zur Bezahlung von Hausschulden verwendet werden darf.

Art. 23.

Außer den im Artikel 21 festgesetzten Ausnahmen ist zu allen Veräußerungen der agnatische Consens erforderlich.

Unter diesen Veräußerungen sind nach Artikel 20 begriffen:

a) Verpfändungen, jedoch unter der Beschränkung, daß der Consens nicht verweigert werden kann, sobald die Hypotheksbestellung zu bleibendem Nutzen des fürstlichen Hauses oder zur Erreichung eines besondern Vortheils oder zur Abwendung eines großen Nachtheils geschieht und respective verwendet wird;

b) Veränderungen der Substanz in Bezug auf den Besitz und Genuß der Posten, und in soferne diese gegen Entschädigung abgetreten werden sollten und wollten, endlich

Art. 20.

Wszystkie części dóbr rodowych w artykułach 13 i 14, tudzież względnie w artykule 15 wydzielonych i spisanych nie mogą nigdy być pozbyte. Za pozbycie uważaném być ma: rzeczywista sprzedaż, darowizna tak między żyjącymi, jak z powodu śmierci, zastaw, zamiana etc.

Art. 21.

Od zakazu pozbycia wyjętemi są:

a) wszelkie czynności i traktaty panującego kiedykolwiek Księcia, jakieby dla dobra Domu Książęcego z Rządami Państw, w których ma posiadłości i używanie poczt, zawarte i przedsiębrane były, i które to czynności i traktaty nie dotyczą zmiany w substancyi, lecz tylko administracyi lub co innego;

b) co dla ukończenia sporów odstąpioném będzie za inne stósowne wynagrodzenie jakiegokolwiekbądź rodzaju;

c) co za inne realności i prawa równéj wartości zamienioném będzie;

d) wszelkie takie pozbycia, reluicyje i zmiany, jakie dla dobra Domu Książęcego, dla uchylenia szkodliwego zarządu własnego, lub z innych względów finansowych lub administracyjnych za dobre będą uznane, co szczególnie swoję ważność i zastósowanie mieć będzie względem czeskich Państw Choterzowa, Chraustowicu, Richenburga i Koszumberga, jeżeliby się dla okoliczności właściwych przy nich zachodzących przy stósownéj sposobności spodobało, sprzedać takowe lub za inne zamienić.

Art. 22.

We wszystkich tych przypadkach, wyjętych od zakazu pozbycia, wchodzi jednakże to, co za przedmiot pozbyty nabytém będzie, w ten sposób w miejsce jego, iż renty, prawa, realności *eo ipso* do majątku rodowego przybywają i z nim się konsolidują, pozyskana zaś cena z sprzedaży nie inaczéj użytą być ma jak do innych akkwizycyj lub do spłacenia długów Domu Książęcego.

Art. 23.

Krom wyjątków w artykule 21 ustanowionych do każdego pozbycia potrzebny jest konsens agnatów.

Pod takiemi pozbyciami wedle artykułu 20 są objęte:

a) zastawy, pod tém atoli ograniczeniem, iżby konsens nie mógł być odmówionym, jeżeliby hypoteka na stały pożytek Domu Książęcego lub na osiągnienie szczególnéj korzyści lub na uchylenie wielkiéj szkody zamówioną a względnie użytą była;

b) zmiany substancyi co do posiadania i używania poczt, o ileby te za wynagrodzeniem miały być odstąpione, nakoniec

c) erfordern Abänderungen der Hausgesetze oder Zusätze zu denselben von selbst und gleichfalls den agnatischen Consens.

Art. 24.

Der agnatische Consens ist sowohl von den Volljährigen männlichen Stammes, als auch der Vormundschaft der Minderjährigen nothwendig und zu erholen.

Sind Familienglieder zur Zeit der Ausstellung außer den deutschen Bundesstaaten abwesend, so wird in Rücksicht ihrer, in soferne keine genügende und bestimmte Vollmacht zurückgelassen wird, die Zustimmung präsumirt und angenommen.

Art. 25.

Ueber alle Veränderungen und Veräußerungen in dem Stammgute, ohne Ausnahme, wird nach der schon gegenwärtig für die Grundstocksveränderungen bestehenden Einrichtung eine eigene Rechnung durch die fürstlichen Behörden, welchen auch die nutzbringende Administration der aus solchen Veräußerungen erzielten Kaufswerthe übertragen ist, geführt.

Art. 26.

Die Einsicht dieser Rechnungen steht dem männlichen großjährigen Agnaten des fürstlichen Hauses frei.

Ebenso können sie die Einsicht aller jener Urkunden und Verträge verlangen, welche eine Veränderung oder Veräußerung des Stammgutes in jenem seinen Belang und Umfang, wie dieser durch gegenwärtige Uebereinkunft constituirt ist, betreffen und in der Folge werden abgeschlossen werden.

Außer diesem steht weder einem einzelnen noch allen Mitgliedern des fürstlichen Hauses miteinander, eine Einsicht in die Acten, Registraturen und Archive oder in den Gang und die Art und Weise der Verwaltung zu, vielweniger ist ein Einfluß irgend einer Art gestattet.

Art. 27.

Als Hausschulden können fortan nur diejenigen Passivcapitalien und Passiv-Verbindlichkeiten gelten, welche in der durch gegenwärtige Uebereinkunft festgesetzten Ordnung auf rechtsverbindliche Weise übernommen und contrahirt werden.

Als solche werden aber noch insbesondere erklärt, alle gegenwärtig bestehenden Passiven, unter denen die Verbindlichkeit zur Surrogirung des bayerischen Thronlehens der Herrschaften Donaustauf und Wörth ausdrücklich begriffen wird.

Das Verzeichniß dieser gegenwärtig bestehenden Passiven wird nebst jenen der Activen der gegenwärtigen Uebereinkunft beigelegt und dabei festgesetzt, daß letztere nur zur Bezahlung dieser Passiven sollen und dürfen verwendet werden.

c) wymagają zmiany ustaw domowych lub dodatki do takowych przez się także konsensu agnatów.

Art. 24.

Konsens agnatów potrzebny jest i zasiągniętym być winien nie tylko od pełnoletnich rodu męzkiego, lecz téż i od opiekuńczéj władzy małoletnich.

Jeżeliby członkowie familii w czasie zasiągnienia onegoż znajdowali się zewnątrz Państw Związku Niemieckiego, wówczas względem nich, jeżeli nie pozostawiono dostatecznego i pewnego pełnomocnictwa, przyzwolenie ich będzie supponowane.

Art. 25.

Względem wszelkich zmian i pozbyć w majątku rodowym bez wyjątku, prowadzić będą władze książęce wedle porządku istniejącego już obecnie dla zmian majętności fundamentalnych, własne rachunki; onymże poruczona jest także korzystna administracyja cen, ze sprzedaży takowych pozyskanych.

Art. 26.

Przegląd rachunków rzeczonych przysłuża męzkim pełnoletnim agnatom domu książęcego.

Ciż podobnie żądać mogą przeglądnienia wszelkich dokumentów i traktatów, które dotyczą zmiany lub sprzedaży dobra rodowego w téj ważności i objętości, jak to w niniejszéj konwencyi jest ukonstytuowaném, i które późniéj zawarte będą.

Oprócz tego nie przysłuża żadnemu członkowi domu książęcego ani pojedynczo, ani wszystkim razem prawo przeglądu aktów, registratur i archiwów lub kontrola trybu i sposobu administracyi, a tém mniéj wpływ jakiegobądź rodzaju.

Art. 27.

Jako dług domowy uważane być mogą tylko te dłużne kapitały i obowiązki, które przejęte i zaciągnione zostały sposobem prawnie obowiązującym wedle porządku w niniejszéj konwencyi ustanowionego.

Jako dług taki, uznane zostają w szczególności jeszcze wszelkie obecnie istniejące passywa, pod któremi wyraźnie objęty jest obowiązek surrogacyi koronnego lenna bawarskiego Państw Donaustauf i Wörth.

Spis takowych obecnie istniejących długów wraz ze spisem stanu czynnego załączony będzie do niniejszéj konwencyi i ustanawia się przytém, iż tenże ostatni użytym być ma i musi tylko do spłacenia długów tych.

Art. 28.

In die Classe der Hausschulden gehören ferner die für die Verwaltung der Justiz, Domainen und Posten, dann für die Verwaltung (Oekonomie) des Hauses des regierenden Fürsten, vorhandenen Beamten und sonstig decretmäßig Angestellten, welche in Successionsfällen mit ihren gesetzlichen und decretmäßigen Rechten zu dem Nachfolger als Dienstherrn in dasselbe Rechts- und Dienstverhältniß treten, in welchem sie zu dem Vorfahrer standen, so daß auch Jenem hinwieder alle ursprünglich erworbenen dienstherrlichen Rechte ungemindert zukommen.

Dasselbe gilt auch von den vorhandenen Pensionen und Unterstützungen, sowie von der dienstherrlichen Verpflichtung für Witwen und Waisen auf angemessene und billige Weise zu sorgen.

Gleiche Anerkennung soll endlich überhaupt in Successionsfällen der Dienst-Pragmatik und den darauf zu gründenden Ansprüchen gebühren und zu Theil werden, welche etwa Seine Durchlaucht der jetzt regierende Fürst oder einer seiner Nachfolger im Interesse des fürstlichen Dienstes noch zu ertheilen und festzusetzen für gut befinden möchte, jedoch dergestalt, daß dem jeweilig regierenden Fürsten darum nicht minder das Recht zustehen soll, auch für seine Nachfolger verbindliche Weise außerordentliche Besoldungs- Quiescenz- Gehalts- und Pensionserhöhungen zur Belohnung ausgezeichneter Dienste, ferner überhaupt ständige Alimentations- und Sustentationsbeiträge in dem Maße, als deren Anforderung und respective Verwilligung in den mannigfaltigen Besitz-, dienst- und gutsherrschaftlichen Verhältnissen des fürstlichen Hauses begründet ist, in Gnaden auf eine die Nachfolger verbindende Weise zu gewähren.

Art. 29.

In Anwendung des durch die deutsche Bundesacte zugesicherten Fortbestandes der nach den Grundsätzen der deutschen Verfassung abgeschlossenen und noch bestehenden Verträge, und in Anbetracht, daß durch gegenwärtige Ergänzungsacte die Primogenitur-Constitution vom 17. September 1776 nicht abgeändert, sondern nur erläutert und ergänzt wird, sowie in Erwägung, daß in den gegenwärtigen Stipulationen auch nichts gegen die respectiven Staatsverfassungen enthalten ist, finden es die respectiven Paciscenten nicht für nöthig, diese Ergänzungsacte den respectiven höchsten Souverainen zur Einsicht und Bestätigung vorzulegen, sie verpflichten sich aber nicht bloß unter und gegeneinander zur genauesten Festhaltung und Darnachachtung, sondern es wird noch besonders festgesetzt, daß die in dem fürstlichen Hause Thurn und Taxis bestehende Primogenitur-Ordnung mit allen daraus entstehenden Rechtsverhältnissen und darin begründeten Rechten und Verbindlichkeiten zu keiner Zeit anders, als nach den Grundsätzen des deutschen Privat-Fürsten-Rechtes angesehen und beurtheilt werden soll.

Zur Bestätigung und Urkunde alles dessen haben Wir sämmtlich gegenwärtige Uebereinkunft eigenhändig unterzeichnet, mit Unsern fürstlichen Insiegeln versehen, und in

Art. 28.

Do rzędu długów domowych należą daléj znajdujący się urzędnicy i inni za dekretem ustanowieni dla administracyi sprawiedliwości, domenów i poczt, tudzież dla administracyi domu księcia panującego, którzy w przypadkach sukcessyi wraz z swemi prawnemi i udekretowanemi pretensyjami względem następcy jako służbodawcy w ten sam stósunek prawny i służbowy wchodzą, w którym względem poprzednika się znajdowali, tak iż i onemu znowu wszelkie pierwotnie nabyte prawa służbodawcy bez ujmy przysłużają.

Toż samo rozumie się o istniejących pensyjach i wsparciach, jako i z obowiązku służbodawcy mieć staranie o wdowach i sierotach w sposób odpowiedni i słuszny.

Takie samo nakoniec uznanie przysłużać ma w ogólności w przypadkach sukcessyjnych pragmatyce służbowéj i pretensyjom na niéj się zasadzającym, jakąby panujący obecnie książę lub który z następców w interesie książęcéj służby jeszcze nadać i ustanowić za dobre uznał, wszelako w ten sposób, iż pomimo to panującemu księciu niemniéj przysłużać ma prawo, w sposób obowiązujący także i następców jego udzielać z łaski nadzwyczajne podwyższenia płacy, kwiescencyi, i pensyi w nagrodę za celujące służby, daléj w ogólności stałe dodatki na alimentacyję i sustentacyję o tyle, o ile domaganie się onychże a względnie dozwolenie uzasadnione jest w rozmaitych stósunkach domu książęcego, tyczących się posiadłości i służby.

Art. 29.

W zastósowaniu zabezpieczonego w akcie Rzeszy Niemieckiéj dalszego trwania traktatów wedle zasad niemieckiéj konstytucyi zawartych i jeszcze istniejących, tudzież z uwagi, iż przez niniejszy akt uzupełnienia konstytucyja prymogenitury z dnia 17. Września 1776 r. nie jest zmieniona, lecz tylko objaśniona i uzupełniona, daléj z uwagi, iż w niniejszych stypulacyjach także nic się nie znajduje przeciw konstytucyjom Państw dotyczących, pacyscenci tu zachodzący nie widzą przeto potrzeby przedłożenia tego aktu uzupełnienia dotyczącym najwyższym Panującym do przeglądnienia i potwierdzenia, obowiązują się atoli nie tylko między sobą i wzajemnie do najściślejszego zachowania i przestrzegania, lecz ustanawia się nadto szczególnie, iż porządek prymogenitury, istniejący w książęcym domu Thurn i Taxis wraz z wszelkiemi ztąd wypływającemi stósunkami prawnemi i uzasadnionemi w nim prawami i obowiązkami żadnemi czasy inaczéj nie powinien być uważany i ceniony, jak wedle zasad niemieckiego prawa prywatnego książęcego.

Dla potwierdzenia i w dowód tego wszystkiego podpisaliśmy wszyscy własnoręcznie konwencyją niniejszą, zaopatrzyliśmy Naszemi książęcemi pieczęciami,

triplo ausfertigen lassen, geloben auch bei Unsern fürstlichen Worten, Treuen und Glauben, für Uns und Unsere Nachkommen, dieselbe in allen ihren Puncten getreulich zu beobachten, zu vollziehen und vollziehen zu lassen, auch nie zu gestatten, daß auf irgend eine Weise dawider gehandelt werde.

So geschehen: Regensburg den 21. Hornung, München den 22. Hornung, Prag den 25. Hornung, Wien den 28. Hornung im Jahre Eintausend Achthundert Dreißig und Eins.

(L. S.) **Max Fürst von Thurn und Taxis.**

(L. S.) **Joseph Prinz von Thurn und Taxis.**

(L. S.) **Carl Anselm Prinz von Thurn und Taxis.**

(L. S.) **Theodor Prinz von Thurn und Taxis,** Königl. bayer. Generalmajor.

(L. S.) **August Prinz von Thurn und Taxis,** Königl. bayer. Generalmajor.

(L. S.) **Friedrich Prinz von Thurn und Taxis.**

(L. S.) **Wilhelm Prinz von Thurn und Taxis.**

Es hat dem Allmächtigen gefallen, zu der Zeit, als vorstehender Familienvertrag an Unsers vielgeliebten Groß-Oheims und Vaters, des Fürsten Maximilian Joseph von Thurn und Taxis, Kaiserlich-Königlich Oesterreichischen Kämmerers und General majors, fürstlichen Ritters des Königlich-bayerischen St. Hubertus- und Großkreuz des Großherzoglich-Toscanischen St. Josephs-Ordens rc. Durchlaucht, zu gleichfallsiger Unterzeichnung gebracht werden sollte, Hochdenselben noch vorher, am 15. Mai dieses Jahres, aus diesem Leben in die Ewigkeit abzurufen.

Obschon nun gegenwärtige Uebereinkunft in Kraft der von Unsers nunmehr in Gott ruhenden Herrn Groß-Oheims und Vaters Durchlaucht an Unsern vielgeliebten Herrn Vetter und respectiven Bruder den Prinzen Joseph von Thurn und Taxis, Königlich-bayerischen Oberst-Lieutenant und Flügeladjutanten Seiner Majestät des Königs, ddto Prag den 20. Juni 1829 ausgestellten Vollmacht, und des hinwiederum auf den Grund dieser, von genannt Unserm Herrn Vetter und respectiven Bruder ausgefertigten Pacificatoriums der zwischen Unsern beiderseitigen Bevollmächtigten abgeschlossenen Uebereinkunft ddto 6. September 1830 sammt Nachtrag ddto 13. Jänner 1831 auch in Ansehung Unseres in Gott ruhenden Herrn Groß-Oheims und respectiven Vaters Durchlaucht schon an und für sich nach seinem ganzen Inhalte mit voller Rechtsgiltigkeit besteht, und Wir, dessen Söhne und alleinige Erben, Hochdessen facta schon de jure zu prästiren haben, so haben Wir dennoch zur Vermeidung jedes nach Unserem dereinstigen Ableben etwa möglichen Mißverständnisses für dienlich erachtet, vorstehende Erklärung und Erläuterung zu geben, und dadurch, sowie durch Unsere Unterschrift und bei-

i *in triplo* wystawić kazaliśmy, przyrzekamy także Naszém słowem książęcem i na wiarę Naszą za Siebie i potomków Naszych, iż ją we wszystkich punktach wiernie zachowamy, wykonamy i wykonać każemy, oraz téż nigdy nie dozwolimy, aby w jakibądź sposób przeciw niéj działano.

Tak dan: Regensburg dnia 21. Lutego, Mnichów dnia 22. Lutego, Praga 25. Lutego, Wiédeń 28. Lutego w roku tysiąc ośmset trzydziestym piérwszym.

(L. S.) **Maxymilian Książę Thurn i Taxis.**
(L. S.) **Józef Książę Thurn i Taxis.**
(L. S) **Karol Anzelm Książę Thurn i Taxis.**
(L. S.) **Teodor Książę Thurn i Taxis,** Król. Bawarski Jenerał-Major.
(L. S.) **August Książę Thurn i Taxis,** Król. Bawarski Jenerał-Major.
(L. S.) **Fryderyk Książę Thurn i Taxis.**
(L. S.) **Wilhelm Książę Thurn i Taxis.**

Podobało się Najwyższemu w czasie, kiedy powyższy traktat familijny przedłożonym być miał do podpisu Naszemu wielce miłemu prawujowi i ojcu Jaśnie Oświeconemu Księciu Maksymilijanowi Józefowi Thurn i Taxis, Cesarsko-Królewskiemu szambelanowi austryjackiemu i Jenerał-Majorowi, Książęcemu kawalerowi Królewsko-Bawarskiego orderu Sgo Huberta, tudzież Wielkiego Krzyża Wielko-Książęcego Toskańskiego orderu Sgo Józefa etc. powołać Onegoż wprzód jeszcze z tego świata do wieczności na dniu 15. Maja roku bieżącego.

Lubo niniejsza konwencyja w skutek pełnomocnictwa, wydanego ddto. Praga dnia 20. Czerwca 1829 przez Naszego obecnie w Bogu spoczywającego Prawuja i Ojca Jaśnie Oświeconego Naszemu wielce miłemu Stryjowi a względnie bratu Księciu Józefowi Thurn i Taxis, Królewsko-Bawarskiemu podpółkownikowi i fligel adjutantowi Jego Mości Króla ddto. Praga z dnia 20. Czerwca 1829 tudzież daléj z mocy pacyfikatoryjum na zasadzie tegoż pełnomocnictwa przez rzeczonego Naszego Wuja a względnie brata wystawionego co do zawartéj między Naszymi obustronnymi pełnomocnikami ddto. 6. Września 1830 wraz z dodatkiem ddto. 13. Stycznia 1831 już sama przez się wedle całéj treści swéj zupełną prawną ważność ma także i co się tyczy Naszego w Bogu spoczywającego Prawuja a względnie Ojca Jaśnie Oświeconego, a My, jego synowie i jedyni dziedzicowie Jego *facta* już *de jure* wykonać obowiązani jesteśmy przecie dla uniknienia wszelkiego po Naszéj śmierci zajść mogącego nieporozumienia uznaliśmy za rzecz stósowną, wydać powyższe oświadczenie i wyjaśnienie, i przezto jako i przez pod-

gedruckte fürstliche Insiegel den gegenwärtigen Vertrag hiermit für Uns und Unsere Nachkommen wiederholt und feierlichst zu genehmigen und zu bestätigen.

So geschehen:
Regensburg den 20. August 1831.
München den 27. August 1831.
Prag den 9. September 1831.
Würzburg den 21. November 1831.
Wien den 24. Julius 1831.
Königgrätz den 19. September 1831.

(L. S.) **Max Fürst von Thurn und Taxis.**
(L. S.) **Joseph Prinz von Thurn und Taxis.**
(L. S.) **Carl Anselm Prinz von Thurn und Taxis.**
(L. S.) **Theodor Prinz von Thurn und Taxis,** k. b. G. M.
(L. S.) **August Prinz von Thurn und Taxis,** k. b. G. M.
(L. S.) **Friedrich Prinz von Thurn und Taxis.**
(L. S.) **Wilhelm Prinz von Thurn und Taxis,** k. b. M.

Wir finden nunmehr in Ansehung der von dem durchlauchtig hochgebornen Fürsten Maximilian Carl von Thurn und Taxis 2c. 2c. und seinen Vorfahren Unserem Kaiserhause dargebrachten guten freund- und verwandtschaftlichen Dienste und in Ausführung Unserer gnädigsten Zusage vom 16. Mai 1857 Uns in Gnaden bewogen, den vorangeführten zwei fürstlich Thurn und Taxis'schen Hausgesetzen aus k. k. Machtvollkommenheit unsere Bestätigung für den Umfang Unseres gesammten Kaiserstaates in Allem und Jedem mit dem verpflichtenden und verbindenden Beifügen anmit zu ertheilen, daß: In allen Fällen, für welche in diesen Hausgesetzen eine Bestimmung nicht enthalten ist, auf den in Unseren Staaten gelegenen Theil des fürstlichen Hausvermögens die geltenden österreichischen Gesetze und Verordnungen volle Anwendung zu finden, und also auch in gerichtlich zu verhandelnden Fällen Unsere Gerichtsbehörden competenzmäßig ihr Amt zu handeln haben, daß ferner die allfälligen Rechte dritter Personen auf das gedachte Vermögen stets gewahrt bleiben sollen, daß weiters Abänderungen dieser Hausgesetze oder Zusatzbestimmungen zu denselben dem agnatischen Consense, wie nicht minder Unserer und Unserer Nachfolger in der Regierung landesherrlicher Genehmigung zu unterziehen seien, daß endlich für die Einbeziehung neuerworbener Liegenschaften in Unseren Staaten in deren bisherigen Complex, als da sind die Herrschaften Chotieschau mit den Gütern Prestaidt und Blatnicz im Pilsnerkreise, Richenburg, Chraustowitz mit Holegschowitz, das Gut Koschumberg und die Herrschaft Leitomischl, alle vier im Chrudimerkreise und sämmtliche im Königreiche Böhmen gelegen, inventarisirt und beschrieben in dem landesgerichtlichen Protokolle vom 13. August 1858;

pisy Nasze i przyłożenie Książęce pieczęcie niniejszy traktat za Siebie i Potomków Naszych powtórnie i uroczyście uchwalamy i zatwierdzamy.

Tak dan:

Regensburg dnia 20. Sierpnia 1831.

Mnichów dnia 27. Sierpnia 1831.

Praga dnia 9. Września 1831.

Würzburg dnia 21. Listopada 1831.

Wiédeń dnia 24. Lipca 1831.

Königgrätz dnia 19. Września 1831.

(L. S.) **Maksymilijan Książę Thurn i Taxis.**

(L. S.) **Józef Książę Thurn i Taxis.**

(L. S.) **Karol Anzelm Książę Thurn i Taxis.**

(L. S.) **Teodor Książę Thurn i Taxis** Król. Baw. Jen. Maj.

(L. S.) **August Książę Thurn i Taxis** Król. Baw. Jen. Maj.

(L. S.) **Fryderyk Książę Thurn i Taxis.**

(L. S.) **Wilhelm Książę Thurn i Taxis** Król. Baw. M.

W uwzględnieniu więc dobrych usług prryjaźni i pokrewieństwa, jakie Jaśnie Oświecony Książę *Maksymilijan Karol Thurn i Taxis* etc. etc. i Jego przodkowie Naszemu Domowi Cesarskiemu wyświadczyli, oraz w wykonaniu Naszego Najmiłościwszego przyrzeczenia z dnia 16. Maja 1857 w łaskawości Naszéj postanowiliśmy wyż przytoczonym dwom ustawom domowym Księcia Thurn i Taxis z C. K. doskonałości władzy udzielić Nasze potwierdzenie dla całego Naszego Cesarstwa we wszystkiém i każdym z tem obowiązującym dodatkiem iż: we wszystkich przypadkach, w którychby wyrzeczone ustawy domowe nie zawiérały postanowienia co do części majątku domu Książęcego znajdującéj się w Państwach Naszych zupełne zastósowanie znajdują obowiązujące ustawy i rozporządzenia austryjackie, a przeto téż i w przypadkach sądownie odbytemi być mających Nasze władze sądowe wedle kompetencyi urząd swój pełnić będą, iż daléj zachodzące prawa osób trzecich do majątku rzeczonego zawsze zachowane być winny, iż dalsze zmiany tychże ustaw domowych lub dodatkowe postanowienia do onychże poddane być winny przyzwoleniu agnatów, niemniéj Naszéj Cesarskiéj uchwale lub Następców Naszych w Rządzie, iż nakoniec względem wcielenia nowo-nabytych realności w Państwach Naszych do kompleksu dotychczasowego, jakiemi są państwa Chotieschau wraz z dobrami Prestaidt i Blatnicz w obwodzie Pilseńskim, Richenburg, Chraustowitz z Holegschowitzem, dobra Koszumberg i Państwo Leitomischl, wszystkie cztéry w obwodzie Chrudymskim a wszystkie w Królestwie Czeskiém leżące, zinwentowane i opisane w krajowo-sądowym protokóle z dnia 13.

dann die dem oftgenannten fürstlichen Hause für das ehemals innegehabte Reichs-Erbgeneral-Postlehen unter Anderen auch in der gefürsteten Grafschaft Tirol in den Bezirken Meran, Schlanders, Ulten, Lana, Passeyer und Sarnthal zugewiesenen Entschädigungsrenten-Realitäten, Rechte und Gerechtigkeiten, nach Ausweis Unseres Lehensbriefes vom 18. Februar 1851, von Fall zu Fall der landesherrliche Consens im vorschriftmäßigen Wege angesucht und erwirkt werden sollen. Wir ertheilen zugleich allen Unseren Behörden, die es betrifft, den gemessenen Befehl, über alle in dieser Urkunde enthaltenen Bestimmungen Unseres Willens strenge und sorgfältig zu wachen und vorkommenden Falles sich darnach zu achten.

Gegeben und ausgefertiget mittelst Unseres lieben getreuen Alexander Freiherrn von Bach, Großkreuzes Unseres kaiserlichen österreichischen Leopold-, des Franz-Joseph-, dann des päpstlichen Pius-, churfürstlich-hessischen Wilhelm- und des Sachsen-Ernestinischen Haus-Ordens, Unseres wirklichen geheimen Rathes und Ministers des Innern, dann Curators Unserer kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, in Unserer Reichs-, Haupt- und Residenzstadt Wien am Ein und dreißigsten Monatstage März nach Christi Geburt im Eintausend Achthundert neun und fünfzigsten, Unserer Reiche im Eilften Jahre.

Franz Joseph m. p.

Der Minister des Innern:
Alexander Freiherr von **Bach** m. p.

Nach Seiner k. k. Apostolischen Majestät Höchsteigenem Befehle:
Friedrich **Sachse von Rothenberg** m. p., Ministerialrath.

Sierpnia 1858; nie mniéj przekazane rzeczonemu Książęcemu Domowi za niegdyś dzierżone lenno-dziedzicznego generalatu poczt mianowicie w uksiążęconém Hrabstwie Tyrolu w powiatach Meran, Schlanders, Ulten, Lana, Passayer i Sarnthal realności, prawa i przywileje na wynagrodzenie rent, jak to wykazuje Nasz dokument lenna z dnia 18. Lutego 1851, w każdym poszczególnym przypadku Cesarski konsens w drodze przepisanéj ma być uproszczony i pozyskany. Nakazujemy oraz wszystkim Naszym władzom, których to dotyczy, ażeby względem wszystkich w niniejszym dokumencie zawartych postanowień Naszéj woli ściśle i starannie przestrzegali, i w zachodzącym razie podług téjże postępowali.

Dano i wystawiono przez Naszego miłego i wiernego Aleksandra Barona *Bacha*, Kawalera wielkiego-krzyża Naszego Cesarskiego Austryjackiego orderu Leopolda, orderu Franciszka Józefa, tudzież Papiezkiego orderu Piusa, Elektorsko-Haskiego orderu Wilhelma i Sasko-Ernestyńskiego orderu domowego, Naszego rzeczywistego tajnego Radcę i Ministra Spraw Wewnętrznych, tudzież Kuratora Naszéj Cesarskiéj akademii nauk, w Naszém Cesarskiém, główném i rezydencyjonalném mieście Wiédniu dnia trzydziestego piérwszego Marca po narodzeniu Chrystusa w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym dziewiątym, Naszego panowania w roku jedénastym.

Franciszek Józef m. p.

Minister Spraw Wewnętrznych:
Aleksander Baron **Bach** m. p.

Za Jego C. K. Apostolskiéj Mości Najwyższym Rozkazem:
Fryderyk **Sachse de Rothenberg** m. p., Radca Ministeryjalny.

[illegible]

[illegible]

Franciszek Józef m. p.

[illegible]

[illegible]